Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 195/1490	Łódź, Poniedziałek 20 sierpnia 1928 r.	זעקסטער יאָהרגאַנג	לאָדז, מאָנטאָג, ד׳ אלול תרפ״ח	Nr. 195/1490

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

צוויי קאָנפערענצען פון רעליגיעזע יודענטום

אַלוועלטליכע מזרחי-קאָנפערענץ אין דאַנציג.-קאָנפערענץ פון רעליגיעז-ליבעראַלע יודענטום אין בערלין

די פייערליכע ערעפנונג פון דער וועלט - קאָנפערענץ פון „מזרחי״ אין דאַנציג.

דאַנציג, 19. (יט״אַ טעלעגראַפיש). היינט איז דאָ פאַרגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער אַלוועלטליכע קאָנפערענץ פון „מזרחי״. דער זאַל אין וועלכען די קאָנפערענץ קומט פאָר איז רייך דעקאָרירט מיט ציוניסטישע פאָהנען, ווי אויך מיט פאָהנען פון דער פריישטאָט דאַנציג.

אויף דער ערעפנונג זענען אַנוועזענד געווען די דיפּלאָמאַטישע פערטרעטער פון די פרעמדע מלוכות, דער פאָרשטעהער פון גענעראַל קאָנסולאַט פון דער פוילישער רעפּובליק, ווי אויך פון דער דאַנציגער מאַכט.

נאָכדעם ווי דירעקטאָר האגענפעלד עפענט די קאָנפערענץ נעהמט דעם פאָרזיץ איבער הרב בערלין, וועלכען די פערזאַמעלטע בעהמען אויף מיט בעוואַלטיגע אָוואַציעס.

אויף דער קאָנפערענץ זענען פערטרעטען אַ סך רבנים, דערונטער פון ארץ-ישראל 8 רבנים, פון פּוילען – 5, פון אַמעריקאַ – 3 און איינער פון דאַנציג. עס איז כאַראַקטעריסטיש, וואָס כמעט 35 פּראָצענט פון די דעלעגאַטע געהערען אָן צו די יוגענד-אָרגאַניזאַציעס פון „מזרחי״.

נאָכדעם ווי הרב בערלין האָט איבערגענומען דעם פאָרזיץ האָבען זיך אָנגעהויבען די אָפיציעלע בעגריסונגען.

אין נאָמען פון דאַנציגער סענאַט בעגריסט די קאָנפערענץ סענאַטאָר יעוועלאָווסקי, אין נאָמען פון גענעראַל-קאָנסולאַט פון דער פוילישער רעפּובליק – לעגאַציאָנס-ראַט ריטנער, אין נאָמען פון דער יודישער קהלה – יוסטיץ-ראַט סענדין.

עס ווערען דאַן פאָרגעלייענט בעגריסונגען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין דאַנציג, פון ראַבינאַט אין צאַפּאַט און הונדערטער בעגריסונגען פון אַלע לענדער, דערונטער פון דער עקזעקוטיווע פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, הרב קוק פון ירושלים, די רבנים אַראָנסאָן און עוזיאל פון תל-אביב, ראַבינער נוראָק פון ריגאַ א. אז. וו.

נאָך די בעגריסונגען האָט הרב באַלד געהאַלטען אַ גייסטרייכען רעפעראַט, אין וועלכען ער האָט אַרומגערעדט די צילען פון „מזרחי״.

אויף פּלאַץ - דאָמבראָווסקי

האָב איך פערלוירען פערשידענע דאָקומענטען מיט אַ מיליטער-ביכעל און אַ קוויט פון לאָמבאַרד. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אָבצוגעבען צו

אַבראַם אָבוזאַץ, פּאָדזשעטשנאַ 11.

די קאָנפערענץ פון רעליגיעז-ליבעראַלע יודענטום אין בערלין.

97 דעלעגאַטען בעטייליגען זיך אין דער קאָנפערענץ.-די ערשטע דרשה פון אַ פרוי אין אַ סינאַגאָגע.-דאָס רעליגיעז-ליבעראַלע יודענטום און די א״י-פראַגע.

בערלין, 19. (יט״אַ טעלעגראַפיש). נעכטען אַרום 9 אַ זייגער האָט זיך דאָ געעפענט די וועלט-קאָנפערענץ פונ׳ם רעליגיעז-ליבעראַלען יודענטום, צו וועלכער ס׳זענען אָנגעקומען 97 דעלעגאַטען פון פערשידענע לענדער, צווישען זיי 36 פון אַמעריקאַ און 3 פון פוילען: לעאָ ברעגמאַן (וואַרשאַ) אינזש. קלעבאַנאָוו (ווילנאַ) און ד״ר פריץ זייפּטער (ביליץ). די קאָנפערענץ אויף וועלכער ס׳זענען אַנוועזענד געווען פיל בעקאַנטע פערזענליכקייטען, האָט געעפענט קלאָד מאָנטעפיאָרע און ראַבינער בלומענטאַל האָט אָפּגעהאַלטען אַ פייערליכע תפילה. דער פרעזידענט פון דייטשען פערבאַנד ד״ר שטיין האָט דאַן געהאַלטען אַ בעגריסונגס-רעדע. אַ בעגריסונג האָט אויך געהאַלטען אַ פאָרשטעהער פון דער דייטשער רעגירונג.

בערלין, 19. (יט״אַ טעלעגראַפיש). די צווייטע זיצונג האָט זיך אָנגעהויבען מיט בעריכטען פון די בעזונדערע לאַנדעס פערבאַנדען צוו. אַנד. האָבען געהאַלטען רעפעראַטען פראָפ. לעאָ ברעגמאַן (וואַרשאַ) און ד״ר זייפּטער (ביליץ).

די היגע קהלה האָט איינגעאָרדענט אַ פייערליכען באַנקעט לכבוד די אָנטיילנעהמער פון דער קאָנפערענץ אויף וועלכען ס׳זענען אַנוועזענד געווען 350 פערזאָן.

בערלין, 19 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) היינט איז אין דער רעפאָרם סינאַגאָגע פאָרגעקומען אַ פייערליכע תפילה בעת וועלכער ס׳איז מיט אַ דרשה אַרויסגעטראָטען פרוי לילי מאָנטעגיו. דאָס איז דער ערשטער פאַל וואָס אַ פרוי איז אין דייטשלאַנד אַרויסגעטרעטען מיט אַ דרשה אין אַ סינאַגאָגע.

בערלין, 19 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) דער אַמעריקאַנער דעלעגאַט ווייל פון פּיטסבורג האָט געהאַלטען אַ רעפעראַט. ער האָט ערקלערט, אַז דאָס ליבעראַלע יודענטום איז נייטראַל צו ציוניסטישע פראַגען. אין דער זעלבער צייט איז אין זאַל צווישען די דעלעגאַטען און געסט פערשפּרייט געוואָרען דער נומער „יודישע רונדשוי״ מיט אַן אויפרוף פון די ליבעראַלע פיהרער אָפּצוּוואַרפען דאָס ביז איצטיגע דאָגמאַטישע האַלטען זיך און אָננעמען אַ פּאָזיטיווע שטעלונג צו די ענינים פון א״י. נאָכדעם האָט לעאָ בעק פון בערלין געהאַלטען אַ רעפעראַט.

צאָהן-דאָקטאָר

SPERLING

POŁUDNIOWA 9, tel. 43-06

צוריקגעקעהרט.

GIMNAZJUM MĘSKIE

Z PRAWAMI GIMNAZJÓW PAŃSTWOWYCH

L. SZAKINA

w Łodzi, 18 Piotrkowska 18.

די קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום נעמט אָן איינשרייבונגען פון נייע שילער טעגליך פון 10 ביז 12 אַ זייגער בייטאָג.

אַנאָנסען אין נייעם פאָלקסבלאַט האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג!

צענטר. סוחרים- און פאַבריקאַנטען-פערבאַנד

אויף לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, פּיעטריקאָווער 10.

סוחרים און פאַבריקאַנטען!

מיר מאַכען אויפמערקזאַם אונזערע מיטגלידער, אַז **יעדער סוחר און פאַבריקאַנט** איז מחויב און פערפליכטעט לויט דער לעצטער פעראָרדנונג פון וואָיעוואָדע

צו רעגיסטרירען זיין האַנדעלס- און אינדוסטריע-פּאַטענט ביז דעם 31-טען ד. ח.

אין פאַל ווען דאָס אויבענדערמאָנטע ווערט נישט צום פעסטגעזעצטען טערמין דורכגעפיהרט ווערען דראָהט אַ שטראָף פון 1000 זל. און 14 טעג אַרעסט.

מיר פאָדערען אויף אַלע אונזערע מיטגלידער די רעגיסטראַציע נישט צו פערנאַכלעסיגען און צו מעלדען זיך אין דער קאַנצעלאַריע פון פעראיין אין די ביוראָ-שטונדען פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 8 אין אָוועַנד מיטברענגענדיג דעם פּאַטענט פון יאָהר 1927.

בעמערקונג: עס ווערט אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז דאָס רעגיסטרירען טאָר מען נישט אָפּלעגען אויף די לעצטע טעג, דען עס מוזען דורכגעפיהרט ווערען פערשידענע נויטיגע פאָרמאַליטעטען.

די פערוואַלטונג.

אכטונג, שטעפּער-מייסטער!

מיר מאַכען בעקאַנט דאָס ס׳האָט זיך געגרינדעט ביים צענטראַל-האַנדווערקער-ראַט זאַוואַדזקאַ 5

אַ שטעפּער-מייסטער-סעקציע.

מיר פאָדערען אויף אַלע שטעפּער-מייסטער, וועלכע דאַרפען זיך רעגיסטרירען אויף אַרויסצונעהמען **צעכען-קאַרטען** זיך צו מעלדען אין ביוראָ פון **צענטראַל-האַנדווערקער-ראַט, זאַוואַדזקאַ 5** יעדען טאָג פון 8–11 אָוועַנד.

בעמערקונג: די צייט איז קורץ, קומט ווי אַמשנעלסטען!

די פערוואַלטונג פון שטעפּער-מייסטער ביים צענטראַלען האַנדווערקער-ראַט, זאַוואַדזקאַ 5.

DR. MED.

DONCHIN

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגען-קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

קיין פּוילען

נעמט אָן מאָנטאָג, דינסטאָג, מיטוואָך און דאָנערשטאָג. פון 10–1 און פון 4–7 נ.מ.

מאָניושקי 1

(Moniuszki). טעל. 9-97.

פעראיין פאַר

יודישע פאָלקס- און פאָרשול-ערציהונג

אין לאָדז (פּאָלודניאָווע 11)

איז מודיע, אַז זונטאָג דעם 26. ד. ח. האַלב 9 אָוועַנד ווערט פאָרקומען אין אייגענעם לאָקאַל (פּאָלודניאָווע 11) — אַ נ׳ אַ ל ג ע מ י י נ ע

מיטגלידער = פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדען סדר-היום: 1) ערעפנונג און וואַהל פון פּרעזידיום, 2) טעטיגקייטס-בעריכט פון די פערוואַלטונג, 3) בעריכט פון די רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 4) בודזשעט פאַר׳ן נייעם יאָהר 1928/29, 5) סטאַטוט-ענדערונגען, 6) וואַהלען פון פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 7) פערשידענעס.

אויב צום אויבען אָנגעוויזענעם טערמין וועט נישט קומען די געהעריגע אין פּאַראַגראַף 16 פון סטאַטוט פאָרגעזעהענע צאָהל מיטגלידער, וועט די פערזאַמלונג פאָרקומען ביי יעדער צאָהל אַנוועזענדע זונטאָג דעם 2-טען סעפּטעמבער האַלב ניין אָוועַנד אין זעלבען לאָקאַל.

197

רומעניען ענדערט איהר פאליטיק.

וויכטיגע בעשלוסען וועגען דער מינדערהייטען-פראגע

בוקארעשט. (יט"א). ווי עס טיילט מיט דער „קוועגטול" האט די רעגירונג בעשלאסען צו ענדערן איהר פאליטיק לגבי די מינדערהייטען. א ספעציעלע קאמיסיע האט שוין אויסגעארייט א געזעץ וועגען די מינדערהייטען. אין הערבסט וועט די רעגירונג צונויפרופען א קאנפערענץ מיט'ן אנטייל פון פארשטעהער פון אלע פארטייען, וואס זאל בעטראכטען דעם דאזיגען געזעץ-פראיעקט. אין פאל, ווען אפילו געוויסע פארטייען וועלען נישט מסכים זיין אויפ'ן געזעץ-פראיעקט, וועט דאך די רעגירונג דעם געזעץ דורכפיהרען. דערווייל האט דער בילדונגס-מיניסטער, ד"ר אנגעלעסקו מסכים געווען, אז די מלוכה זאל סובווענציאנירען די מינדערהייטס-שולען, אבער נאר יענע, וועלכע געפינען זיך אויף די שטחים פון די טעריטאריאלע מינדערהייטען. ווייטער איז בעשלאסען געווארען, אז אין דער אדמיניסטראציע פון די לאקאלע זעלבסטפערוואלטונגען זאלען צוגעלאזט ווערען די מינדליכע און שריפטליכע בענוצונג מיט די מידערהייטס-שפראכען. צי די דאזיגע פאדערונגען און פראיעקטען וועלען אויך חל זיין אויף דער יודישער בעפעלקערונג איז, צום בעדויערן, נישט בעוואוסט, ווייל נישט די רעגירונג דעקלארירט דאס קלאר, און נישט די יודישע פאליטיקער, וואס זענען נאהענט צו די רעגירונגס-קרייזען ווייסען עפעס וועגען דעם צו זאגען.

בעריהמטער יוד. דיריגענט קופער ווידער אנגאזשירט אין דער לעטישער מלוכה-אפערע.

ריגע. (יט"א). דער וועלט-בעריהמטער דיריגענט קופער, וועלכער איז שוין דעם צווייטען יאהר טעטיג אלס הויפט-דיריגענט אין דער לעטישער מלוכה-אפערע, איז אנגאזשירט געווארען אויך אויפ'ן נייעם סעזאן, נישט קוקענדיג דערויף, וואס א טייל לעטישע בלעטער האבען זיך שארף ארויסגעזאגט געגען דעם, דאס די מוזיקאלישע לייטונג פון דער אפערע זאל איבערגעלאזט ווערען אין די הענד פון א יוד.

א אונגעוועהנליכער האגעל.

פאריז, 19. (ספ. טעלעפ.). „האוואס"-אגענטור מעלדעט, אז אין מורציא (א שפאנישע פראווינץ) איז אויסגעבראכען א שטורם, בעת וועלכען עס איז געפאלען א האגעל, פון וועלכען בעזונדערע שטיקלעך אייז האבען געוואויגען צו א האלבען קילא. דער שטורם האט פערניכטעט די תבואות, ווי אויך די בעריהמטע גערטנער, וואס געפינען זיך אין יענער געגענד. נאכ'ן הוראגאן האט מען געפינען אויף דער ערד הונדערטער טויטע פייגעל.

די שרעקליכע נויט צווישען די יודישע קריגס-אינוואלידען אין די באלטישע מלוכות

ריגע. (יט"א). וועגען דער שרעקליכער נויט, וואס הערשט צווישען די יודישע קריגס-אינוואלידען אין די באלטישע מלוכות — לעטלאנד, ליטע און עסטלאנד — איז בעקאנט געווארען אויף דער אינוואלידען-קאנפערענץ, וואס איז אקארשט אבגעהאלטען געווארען אין ריגע. די רעדנער האבען געשילדערט די טרויעריגע מאטעריעלע לאגע פון די יודישע קריגס-אינוואלידען, וועמענס מצב איז פיל ערגער פון די קריסטליכע אינוואלידען. קודם-כל איז פערהאן א קאטעגאריע יודישע אינוואלידען, אזוי-גערופענע נאנסעניסטען, וועלכע בעקומען אפילו נישט קיין פענסיע. זיי ליידען ממש פון הונגער. אויך די, וואס בעקומען שוין יא פענסיע, קלעקט עס זיי קוים אויף א שטיקעל ברויט. דאגעגען א גרויסער טייל קריסטליכע אינוואלידען האבען זיך איינגעארדנעט אויף מלוכה-פאסטענס, וואו דער צוטריט פאר יודען איז אויסגעשלאסען. כדי ווי ווייט מעגליך צו דערלייכטערן זייער עקזיסטענץ, האבען די אינוואלידען מיט דער אונטערשטיצונג פון דער יודישער געזעלשאפט בעשלאסען צו גרינדען אין די באלטישע מלוכות א רייה קאאפעראטיוען, וואו די אנגעשטעלטע וועלען זיין אויסשליסליך אינוואלידען. דער ריינער ריוח פון די אונטערנעמונגען וועט געהען אויך פאר די אינוואלידען. דער ערשטער קאאפעראטיוו פון שרייב-מאטעריאלען וועט אין קורצען געעפענט ווערען אין ריגע.

אין די אלע דריי דערמאנטע לענדער זענען ביז-איצט רעגיסטרירט אנ'ערך 1000 יודישע קריגס-אינוואלידען.

געשלאסען דעם צווייטען קאנגרעס פון וועלט-פערבאנד פון דער יודישער יוגענד.

שטראסבורג. (יט"א) דער צווייטער קאנגרעס פון וועלט-פערבאנד פון דער יודישער יוגענד האט שוין דא פערענדיגט זיינע בעראטונגען. נאך אנ'אויספיהרליכער דיסקוסיע זענען אנגענומען געווארען די ריכטליניען פון פראגראם פון וועלטפערבאנד, וואס זענען רעפערירט געווארען דורך דר. פאציפיצי. די דאזיגע ריכטליניען שטעלען פעסט, אז דער ציל פון וועלטפערבאנד איז די פעראייניגונג און ערציהונג פון דער יודישער יוגענד אויפ'ן יסוד פון איינהייט פון יודענטום און פון אויפלעבונג פון יודישען פאלק, וואס דארף געקרוינט ווערען מיט אויפבוי פון ארץ-ישראל. אין א בעזונדערער קלאוזעל ווערט געזיכערט די געוויסענס-פרייהייט פאר די מיטגלידער פון וועלט-פערבאנד, וואס זענען נישט אין גאנצען מסכים מיט די ריכט-ליניען.

דער קאנגרעס האט אנגענומען פאלגענדע רעזאלוציע וועגען „קרן-קימת", די יודישע יוגענד אלס וויכטיגער פאקטאר פון דער יודישער אויפלעבונג ווערט אויפגעפאדערט מיט אלע קרעפטען זיך צו בעטייליגען אין דער אויפבוי-ארבייט אין ארץ-ישראל און ספעציעל צו אונטערשטיצען דעם יודישען נאציאנאל-פאנד. צו דעם צוועק וועלען געשאפען ווערען ספעציעלע גרופים, וואס וועלען טעארעטיש און פראקטיש צוגעגרייט ווערען צו דער טעטיגקייט לטובת דעם „קרן-קימת-לישראל".

דער צווייטער קאנגרעס פון וועלט-פערבאנד פון דער יודישער יוגענד האט בעשלאסען צו זאמלען די נויטיגע פאנדען כדי מיט אייגענע מיטלען צו גרינדען אין ארץ-ישראל א קאלאניע „כפר הנוער".

———:o:———

די הכנסות פון די תל-אביב'ער הייז-בעזיצער.

ירושלים. (יט"א). אינ'ם יאהר תרפ"ז (אקטאבער 1926-אקטאבער 1927) האבען 3,340 הייזער אין תל-אביב געבראכט זייערע בעלי-בתים 350,000 פונט פון שכר דירה. אזוי ווי די הייזער ווערען געשאצט אויף 3,340,000 פונטען בעטרעפט די הכנסה 10,5 פראצ. פונ'ם אינוועסטירטען קאפיטאל. לגבי די פריהערדיגע יאהרען לאזט זיך בעמערקען א בעדייטענדע ירידה. סוף תרפ"ד האט די הכנסה בעטראפען 15,4 פראצ. סוף תרפ"ה האט זי אפילו דערגרייכט ביז 20,3 פראצ. אין פערגלייך מיט אנדערע לענדער איז די הכנסה פון לעצטען יאהר נישט קיין צו נידעריגע.

אויב מען זאל נאר אראברעכענען די הוצאות פאר רעמאנט, שטייערן, וכדומה, בלייבט נאך אין לעצטען יאהר א ריינער ריוח פון 6 פראצ. ווען מען זאל אבער נאר צורעכענען דעם סכום, וואס איז אינוועסטירט געווארען אויף די פלעצער, וועט דער ריוח בעטרעפען 4 פראצ.

צוויי דריטעל פון דעם דירה-געלד ווערט בעצאהלט פאר וואוינונגען און איין דריטעל פאר געשעפטען און ביורא'ס.

ווי גרויס איז די הילף פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג

פאר די ארבייטסלאזע?

ירושלים, (י.ט.א.) דער ארבייטס-צענטר פון דער „הסתדרות העובדים" האט געמאכט א צונויפשטעלונג פון אלע ארבייטען, וואס די ארץ-ישראל רעגירונג האט דורכגעפיהרט אין יאהר 1928, כדי צו בעשעפטיגען יודישע ארבייטער. ווי עס ווייזט זיך ארויס, איז אויף דעם צוועק אויסגעגעבען סך הכל 65,000 פונט. דערפון 6000 פונט אויף בעוואלדערונגס-ארבייטען פונ'ם לאנדווירטשאפטליכען בודזשעט, וואס בעטרעפט 55,000 פונט און פון וועלכען די יודען האבען גארנישט בעקומען, 14,000 איז אסיגנירט געווארען פונ'ם רעגירונגס בודזשעט פאר די שטאטישע פערוואלטונגען און נישט מעהר ווי 45,000 פונ'ם בודזשעט פון דער רעגירונגס-אבטיילונג פאר עפענטליכע ארבייטען, וועלכער בעטרעפט היי-יאהר 373 טויזענד פונט. דאס הייסט, אז נאר 12 פראצענט פון דעם דאזיגען בודזשעט זענען פערווענדעט געווארען, כדי צו לינדערן די שווערע לאגע פון די יודישע ארבייטסלאזע.

לארד מעלטשעט אסיגנירט 500 גוויניי

אויף גרינדען א קלוב פאר געוו. יודישע לעגיאנערען אין ארץ-ישראל.

ירושלים, (י.ט.א.) לארד מעלטשעט האט אסיגנירט א סומע פון 500 גוויניי אויף צו גרינדען א קלוב פאר די געוו. לעגיאנערען אין א"י

וויכטיג פאר די לעטניקעס פון

אלעקסאנדער

און אומגעגענד!

ביי מיר בעקומט מען יעדען טאג 9 א זייגער פריה דעם „נייעם פאלקסבלאט"

פלאם, לוטאמירסקא 22.

SMOŁĘ GAZOWĄ

PO ZNIŻONEJ CENIE

poleca

Gazownia Miejska

ul. Targowa 18. Tel. 69-54.

MIEJSKI KINOMATOGRAF OSWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokocińskiej) tei. 18-26

Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku dnia 14-go do poniedziałku 20-go sierpnia 1928 r. włącznie

Serja I-sza i II-ga

NĘDZNICY

(Les Misérables) Wiktora Hugo

w rolach głównych:

Gabriel Gabrio (Jean Valjean),
Sandra Milowanow (Fantinu i Kezetta),
Jan Toulout (Jevert),
Paul Jorge (Biskup Myriel),
G. Saillard (Thénardier).

W poczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjefonicz.

וואר‌נונג!

אזוי ווי עס האבען זיך בעוויזען אין שטאט פערשידענע נאכגעמאכטע פעלד-בעטען, מאך איך בעקאנט דאס געעהרטע פובליקום, אז די

עכט-פאטענטירטע בעטען עכט-פאטענטירטע

זענען פערזעהען נאר מיט דער שוץ-מארקע

PALMA-PATENT

פאר וועלכע מיר זענען פעראנטווארטליך ביז 3 יאהר.

— צו בעקומען אין אלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל

ניקעל-בעטען, אמעריקאנקעס,
ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך,
טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך
מעטער-מאס, אויף רעדלעך.

מאטראצען געבעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע.

קאזעטקעס און טאפטשאנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אדער ברוין 17 זל., פאלאווע בעטלעך 14 זל.

רעעלע בעהאנדלונג. :: פאבריקס-פרייזען. :: זעמטליכע רעפעראטורן.

הורט! לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31-85. דעטייל!

לעכער

ווערען אנגענומען אויסצוניהען צו ביליגע פרייזען

ביי ג. נארדמאן

29 זגעלניאנא 29

רעכטס, II איינגאנג, II שט.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

וואכאדניא 15, טעל. 31-08

היילט גאנץ פערנאכלעסיגטע ציינער און מויל-קראנקהייטן. צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, מאכט לאבארמאריום פון קינסטליכע ציינער

עהפנט פון 8—7 אווענד. ביליגע פרייזען.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז האלז, אויערן קר.	11—10, 3—2, 7—6
ד"ר רושאנער	הויט און געשלעכט קר.	11—10, 2—1
ד"ר גאלדשטיין- פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	2—1, 8—7
ד"ר יוספמאן	גערוען קראנקהייטען	12—3
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	12—10, 5—4
ד"ר פאפירני	פרויען און געבורטס-הילף	1-11½, 6—5
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייט.	5-4 זג., 2—1
ד"ר ווייגבערג	אינ. קר., לונגען-קר.	1-11, 5½—7
ד"ר סטופעל	רענטגען	12—10, 6—4
א. גראוענשיק	צאהן-ארצט	7—3
ג. ראזעם	צאהן-ארצט	2—9

א רענטגען-אינסטיטוט

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

וויזיט אין דער שטאט.

ערצטליך-קאסמעטיש. קאבינעט

פר. ס. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אווענד

„נײַער פאָלקסבלאַט"
יאָרג. (2 אויגוסט 1928)
לאָדז. 20 אויגוסט 1928

אונזער
נעגאַטיווער האַנדעלס-בילאַנס.

ס'איז איצט בעקאַנט געוואָרען דער האַנדעלס-בילאַנס פאַר יולי און ווידער, ווי מ'האָט עס שליסלעך, געקאַנט מאָרויסזעהען – מיט אַ גרויסען דעפיציט. (288 מיליאָן אימפּאָרט און 200 מיליאָן – עקספּאָרט).

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז אינטערעסאַנט דער לעצטער בעריכט, וואָס ס'האָט פערעפענטליכט דער אַמעריקאַנער בעל-יועץ טשאַרלס דעוועי, ובפרט דער טייל, וואָס איז געווידמעט אונזער האַנדעלס-בילאַנס.

דעוועי, וועלכער האָט זיך תחילת נישט שטאַרק איבערגענומען מיט די דעפיציטען אין אונזער האַנדעלס-בילאַנס, און האָט געטיילט דעם אומבעגרינדעטען אָפיציעלען אָפּטימיזם, האָט איצט דערזעהען אַ פּאָר ערשיינונגען, אויף וועלכע ער האָט זיך פריהער נישט אָפּגעשטעלט: און ווען ער האָט זיי דערזעהען, האָט ער פון זיי אויך געמאַכט די נויטיגע אויספיהרונגען.

אונזער האַנדעלס-בילאַנס איז נאָכאַנאַנד אַ נעגאַטיווער; מיר פיהרען אַריין סחורות מעהר, ווי מיר פיהרען אַרויס, מוז דער געלט-זאַפּאַס ביי אונז אין לאַנד ווערען קלענער. די עקאָנאָמישע אויסרעכנונג (בערעכטיגטע אָדער נישט בערעכטיגטע – דאָס איז אַ ענין פאַר זיך, און מיר וועלען זיך איצט אויף דעם נישט-אָפּשטעלען) זאָגען אָבער, אַז דאָס איז אַ פאָריבערגעהענדע ערשיינונג און דער האַנדעלס-בילאַנס וועט זיך מיט דער צייט אויסגלייכען. אָבער דערווייל ענטשטעהט אַ געפאַהר, אַז אונזער צ אָ ה ל ו נ ג ס - בילאַנס זאָל זיך פערברעכען און אַלס רעזולטאַט זאָל זיך אויך אַ וואַקעל-טון אונזער וואַלוטע. דער צאָהלונגס-בילאַנס איז ביי אונז אַ נעגאַטיווער: פון קיין אויסלענדישע הלואות קומט איצט קיין געלט נישט אַריין, קיין טוריסטען-בעוועגונג צו אונז איז נישט פערהאַן, די געלט-זענדונגען פון אויסלאַנד, פון די עמיגראַנטען פאַר זייערע קרובים, האָבען זיך פערקלענערט און שפּילען נישט קיין בעדייטענדע ראָל; דער געלט-זאַפּאַס וועט זיך מוזען פערקלענערן.

די „סטאַביליזאַציע-הלואה" האָט אַריינגעבראַכט – ערקלערט ה' דעוועי – אַ קוואַנטום געלד אין וואַלוטען, וואָס איז גענוג אויף אַ געוויסער צייט אויסצוהאַלטען אַ בעשרענקטען האַנדעלס-דעפיציט, ס'איז אָבער וויכטיג, אַז דער דאָזיגער צייט-רוים זאָל פערקירצט ווערען דורכ'ן ענטוויקלען די אייגענע פּראָדוקציע פון נאַטירליכע אוצרות און לאַנדווירטשאַפט" און דער ה' דעוועי, גיט אַגב אַ פּאָר אָנווייזונגען, וואָס די לאַנדווירטשאַפט וואָלט געדאַרפט ביי זיך מאַכען, כדי צו פערגרעסערען איהר פּראָדוקציע און אָפּשפּילען איהר פּאָזיטיווע ראָל אינ'ם פערקלענערען דעם דעפיציט צונ'ם האַנדעלס-בילאַנס.

און דאָ קומען נאָך אַ פּאָר אָנווייזונגען בנוגע אונזער אינדוסטריע, און אַ פּאָר אינטערעסאַנטע ציפערן:

פּוילען דאָס אַגראַר-לאַנד, דאָס לאַנד פון פיה און פעלען האָט אין 1927 י. אַריינגעבראַכט רויה-פעלען פאַר 62 מיליאָן זל. און פאַר 90 מיליאָן – האַלב-פאַבריקאַטען פון לעדער. בלויז די דאָזיגע צוויי פּאָזיציעס בילדען 40 פּראָצ. פונ'ם האַנדעלס-דעפיציט.

די טעקסטיל-אינדוסטריע האָט אין 1927 י. אַריינגעפיהרט פאַר 35 מיליאָן אויסגעפערטיגטע בוימוואָהל-סחורות, פאַר 43 מיליאָן זל. בוימוואָהל-גאַרן און פאַר 63 מיליאָן זל. קאַמגאַרן. אויב מ'זאָל אָפילו די 141 מיליאָן זל. אַראָפּרעכנען די רויה-מאַטעריאַלען, וועט עס אויך אויסמאַכען 37 פּראָצ. פונ'ם האַנדעלס-דעפיציט.

און ה' דעוועי פיהרט אויס: – מ'וואָלט געקענט מאַכען פיל אָפּשפּאָרונגען, ווען מ'וואָלט בעסער פערשטאַנען, וואָס דער קאָנסומענט דאַרף און האָט נויטיג.

אין 1927 י. האָט מען אַריינגעפיהרט פאַר 49 מיליאָן זל. פעטס; דאָס איז אין אַ לאַנד, וואו דאָס חזירים-צוכט פערנעהמט אַזאַ וויכטיג אָרט!

דאָס אַרויסשטויסען פון נישט נויטיגען עקספּאָרט איז אַ היימישער ענין, און ס'וואָלט זיך זעהר לייכט געלאָזט אַדורכפיהרען ביי אַ בעסערער אָרגאַניזאַציע און ביי בעסערע מעטאָדען צון פּראָדוקציע.

אַזוי פיהרט אויס דער פרעמדער בעל-יועץ, וועלכער איז זעהר פאָרזיכטיג, און וועלכען מ'קען אַגב נישט חושד זיין אין שלעכטע כוונות בנוגע אונזערע פריצים און אינדוסטריעלער.

די ווירטשאַפטליכע לאַגע ביי אונז און ווייט פון אַזאַ, אַז זי זאָל אַרויסרופען אַ צו-שטאַרקען אָפּטימיזם, אָבער זי קען געענדערט ווערען צום בעסערען. דערצו מוזען אָבער גענומען ווערען אין אַכט נישט-נאָר די מאָמענטאַלע אינטערעסען פון די פריצים און גרויס-אינדוסטריעלער, נאָר די ווייטע פּערספּעקטיוון פון דער מלוכה-ווירטשאַפט, און אין דער ערשטער רייהע – פונ'ם קאָנסומענט, פונ'ם דורכשניטליכען פערברויכער. אויף איהם, און נאָר אויף איהם דאַרף געשטיצט ווערען די פּראָדוקציע.

—ן.

די אויפגאַבען פון דער מזרחי=קאָנפערענץ
אינטערוויו מיט הרב מאיר בערלין.

צו דער אַלוועלטליכער מזרחי־קאָנפערענץ, וואָס ווערט איצט אָפּגעהאַלטען אין דאַנציג, האָבען זיך פערזאַמעלט די אָנפיהרענדסטע פערזענליכקייטען פון ציוניסטיש־אָרטאָדאָקסישען יודענטום.

דער פאָרשטעהער פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור האָט זיך דעריבער געווענדעט צום פּרעזידענט פון דער אַלוועלטליכער מזרחי־אָרגאַניזאַציע הרב מאיר בערלין מיט דער בקשה זיך אַרויסצוזאָגען וועגען די הויפּט־פּראָבלעמען, וואָס וועלען בעהאַנדעלט ווערען אויף דער איצטיגער קאָנפערענץ.

— איינע פון די הויפּט־פראַגען, מיט וועלכע די איצטיגע קאָנפערענץ וועט זיך פערנעהמען און וועט מוזען אָננעהמען החלטות, — האָט הרב בערלין ערקלערט, — איז די פראַגע פון „קרן־ארץ־ישראל". די מזרחי־אָרגאַניזאַציע מוז זאָרגען דערפאַר, אַז די הכנסות פון קרן־ארץ־ישראל זאָלען זיך פערגרעסערן אין פּראָפּאָרציע צו די פערגרעסערטע אויפגאַבען פון „מזרחי". עס מוז דעריבער אונטערגעשטראָכען ווערען, אַז דער „קרן־ארץ־ישראל" איז נישט קיין קאָנקורענץ־פאָנד פון קרן־היסוד, נאָר ניכער אַ שוועסטער־פאָנד פון דעם אַלגעמיינעם ציוניסטישען פאָנד. דער „מזרחי" זאָגט זיך נישט אָפּ פאָרטצוועצען זיין מיטאַרבייט לטובת דעם קרן־היסוד. די מזרחיסטען ווייסען אָבער, אַז צוליב דער שלעכטער פיהרערשאַפט פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, פערקלענערן זיך כסדר לייִדער די הכנסות פון קרן־היסוד, צוליב וואָס די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האָט נישט די מעגליכקייט, אַפילו ביים בעסטען רצון, נאָכצוקומען די גערעכטע פאָדערונגען פון „מזרחי". גלייכצייטיג ווערען אָבער וואָס אַמאָל גרעסער די אויפגאַבען פון „מזרחי" אין ארץ־ישראל. די ערשטע פערגרעסערטע אַרבייט פון „מזרחי" איז אויפ'ן געביט פון „חנוך". די צאָהל שולען אין ארץ־ישראל, וואָס געהען איבער צום „מזרחי" האַלט אין איין שטייגען. מיט'ן איבערנעהמען פון אַ שולע ווערען גרעסער די אויסגאַבען אויף אויסצוהאַלטען אַ שולע, צוליב דעם ספּעציעלען למוד פון רעליגיעזע געגענשטאַנדען, ווי גמרא, פערגרעסערטע שעה'ן פון תנ"ך־למוד א. א. וו. אין גייסטיגען זין געווינט דער „מזרחי" פון יעדען לערן־אַנשטאַלט, וואָס געהט איבער אין זיין רשות. מאַטעריעל אָבער לייִדעט ער דערפון. ווייטער פערגרעסערן זיך די אויסגאַבען פון „מזרחי" אין ארץ־ישראל צוליב די וואַקסענדע פאָדערונגען פון ישוב אויסצוהאַלטען רבנים, שוחטים, גרינדען מקואות, בתי־מדרשים א. אַ. וו.

דער „מזרחי" האָט בעדייטענד פערגרעסערט זיינע אויפגאַבען אויף קאָלאָניזאַציע־צוועקען. לויט'ן לעצטען בעשלוס פון אַקציאָנס־קאָמיטעט, וועט דער קרן־קימת־לישראל איבערגעבען דעם „פּועל־המזרחי" בּאָדען אין „עמק יזרעאל" אויף גרינדען נייע מזרחי־קאָלאָניעס. די קאָסטען, וואָס זענען דערמיט פערבונדען, האָט אויף זיך גענומען דער „מזרחי" און דאָס פאָדערט אויך אַ פערגרעסערונג פון אונזערע פאָנדען. די איצטיגע קאָנפערענץ וועט דעריבער מוזען פעסטשטעלען די לייסטונגען פון יעדען לאַנד, וואו דער „מזרחי" ענטוויקעלט אַ טעטיגקייט, לטובת דעם הויפּט־פאָנד פון „מזרחי"־קרן־ארץ־ישראל".

די צווייטע פראַגע, מיט וועלכער די קאָנפערענץ וועט זיך בעשעפטיגען, וועט זיין די פראַגע פון דער פיהרערשאַפט. ווי בעקאַנט, איז מיט אַ צייט צוריק געשטאָרבען איינער פון די לייטענדע אָנפיהרער פון „מזרחי" און מיטגליד פון „מזרחי־מרכז" ה' לאַנדאַ. זיין אָרט איז נאָך ביז איצט נישט בעזעצט, און די קאָנפערענץ וועט דאַרפען אָנווייזען די פאַסיגע פערזאָן אויף איבערצונעהמען די אַרבייטען, וואָס זענען געטון געוואָרען דורך דעם פערשטאָרבענעם פיהרער.

די קאָנפערענץ וועט אויך זיך מוזען אַרויסזאָגען וועגען דער שטעלונג פון „מזרחי" צו די אַלגעמיינע ציוניסטישע פּראָבלעמען.

ווי בעקאַנט שטעהט דער „מזרחי" אין אָפּאָזיציע צו דער איצטיגער ציוניסטישער לייטונג. די מזרחיסטישע אָפּאָזיציע איז אַ זאַכליכע און מיר מוזען קומען צום קינפטיגען קאָנגרעס מיט קאָנקרעטע פאָדערונגען. די אויפגאַבע פון דער איצטיגער קאָנפערענץ וועט זיין אויסצואַרבייטען און קאָנקרעטיזירען די דאָזיגע פאָדערונגען.

צי וועט זיך די קאָנפערענץ אויך בעשעפטיגען מיט דער פראַגע פון דער יודישער אַגענץ?

דער „מזרחי" האַלט די פערברייטערונג פון דער „יודישער אַגענץ" פאַר אַ דערפרייענדע דערשיינונג. דאָס צוקומען פון נייע אינטעלעקטועלע און מאַטעריעלע כּוחות וועט ברענגען פיל נוצען דער ציוניסטישער בעוועגונג. מיר זענען אָבער געגען דעם, אַז דער דעמאָקראַטישער פּרינציפּ, וועלכער האָט ביז־איצט געהערשט אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע זאָל פערבויגען ווערען. מיר האָבען אַ גרונד מורא צו האָבען, אַז דער אויפבוי פון ארץ־ישראל זאָל נישט ווערען אָבהענגיג פון קאַפּריזען פון יחידים. דאָס איז געווען די סיבה, פאַרוואָס מיר האָבען געפאָדערט ענדערען דעם בעשלוס פון דער עקספּערטען־קאָמיסיע וועגען אָבשאַפען דעם קבוצות־סיסטעם, כאָטש אין פּרינציפּ זענען מיר אויך געגען די קבוצות. מיר האַלטען אָבער, אַז די פאָרם פון ישוב קאָן און מוז בעשטימט ווערען דורך דעם רוב פון די ציוניסטען און נישט לויט'ן ווילען פון יחידים. אַרויסגעהענדיג פון דאָזיגען שטאַנדפּונקט האָבען געשטימט אויף דער זיצונג פון אַקציאָנס־קאָמיטעט פאַר דער רעזאָלוציע, וועלכע זאָגט זיך אַרויס פאַר אָננעמען דעם בעריכט פון דער קאָמיסיע פון דער יודישער אַגענץ, אָבער ביי אַ בעוואָרעניש פון געוויסע ענדערונגען. מיר זענען אויך ביי דער מיינונג, אַז ביים איצטיגען צושטאַנד פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע צו וועלכען עס האָט דערפיהרט די איצטיגע לייטונג איז דאָס שאַפען פון דער פערברייטערטער אַגענצי, די איינציגע רעטונג.

האָבענדיג, אַלזאָ, די קלאָרע שטעלונג צו דער אַגענץ־פראַגע, וועט די קאָנפערענץ מיט דעם ראַזינען פּראָבלעם זיך נישט פערנעמען.

— ווי גרויס איז די צאָהל אָרגאַניזירטע מזרחיסטען? — נאָכדעם ווי עס זענען אָבגעשאַפט געוואָרען די ספּעציעלע שקלים פון די בעזונדערע פראַקציעס אין ציוניזם, אַלזאָ, אויך דער מזרחי־שקל, איז שווער פעסטצושטעלען גענוי די צאָהל פון די מזרחי־מיטגלידער. מיר שאַצען דעריבער בלויז די צאָהל פון אונזערע אָנהענגער לויט דער צאָהל שטימען, וואָס די מזרחי־דעלעגאַטען בעקומען צום ציוניסטישען קאָנגרעס.

צום לעצטען קאָנגרעס האָבען געשטימט פאַר'ן „מזרחי" 150 טויזענד וועהלער.

מזרחי־אָרגאַניזאַציעס זענען היינט־צו־טאָג פערהאַן אין פאָלגענדע לענדער:

ארץ־ישראל, אַמעריקאַ, פּוילען, מזרח און מערב־גאַליציען, ליטע, לעטלאַנד, עסטרייך, טשעכאָסלאָוואַקיי בוקאָווינא, רומעניען, סאַראַביען, דייטשלאַנד, בעלגיען, האָלאַנד, שווייץ, פראַנקרייך ענגלאַנד און גריכענלאַנד.

זייט נאָך דער מלחמה זענען פאָרגעקומען מזרחי־קאָנפערענצען אין אַמסטערדאַם און פאַר צוויי יאָהר — אין אַנטווערפּען. אויף דער לעצטער קאָנפערענץ אין אַנטווערפּען איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די געוועהנליכע מזרחי־קאָנפערענצען זאָלען אָבגעהאַלטען ווערען יעדעס צווייטע יאָהר. פאַר דער מלחמה זענען די מזרחי־קאָנפערענצען אָבגעהאַלטען געוואָרען ערב די אַלגעמיינע ציוניסטישע קאָנגרעסען. דער דאָזיגער סיסטעם האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזען פאַר נישט פּראַקטיש און פאַר נישט צוגעפּאַסט צו דער וואַקסענדער מזרחי־בעוועגונג.

די זיצונגען פון דער קאָנפערענץ פון דער מזרחיסטישער יוגענד.

דאַנציג. (י.ט.א.) אין דער קאָנפערענץ פון דער מזרחיסטישע יוגענד, וועלכע איז דאָ אָבגעהאַלטען געוואָרען, אין צוזאַמענהאַנג מיט דער וועלט־קאָנפערענץ פון מזרחי, האָבען זיך בעטייליגט עטליכע און דרייסיג דעלעגאַטען פון ארץ־ישראל, פּוילען, גאַליציען, ענגלאַנד, בעלגיען, גריכענלאַנד, דייטשלאַנד און א. א. וו. די דעלעגאַטען האָבען אָנגעהערט צו די „הפועל־מזרחי", „צעירי מזרחי"־מזרחי" און החלוץ־מזרחי".

די ערשטע זיצונג פון דער יוגענד־קאָנפערענץ איז געווען געווידמעט דעם אָנדענק פון נישט־לאַנג פערשטאָרבענעם אין ארץ־ישראל מזרחי־פיהרער לאַנדאַ, מיט רעדעס וועגען פערשטאָרבענעם זענען אַרויסגעטרעטען זיינע נאָהענטסטע מיטאַרבייטער הרב שאַפּירא (ארץ־ישראל), הרב מאיר בערלין, ר"ר פערדערבוש (לעמבערג), הרב יחיאל שאַפּירא, (ארץ־ישראל), נענאַכאָווסקי (אַנטווערפּען), גרינבערג (וואַרשאַ), הרב נאָלר ניו־יאָרק).

די רעדעס האָבען געמאַכט אַ טיפען איינדרוק אויף די אָנוועזענדע. די קאָנפערענץ האָט בעשלאָסען אָנרופען די נייע קאָלאָניע פון „הפועל מזרחי" אין עמק יזרעאל אויפ'ן נאָמען פון פערשטאָרבענעם לאַנדאַ.

אויף אַ יודישען באַנקעט.
ענגלישע לאָרדען הערען ווי אַ חזן בענטשט מיט אַ מנין.

(אַ בריף פון לאָנדאָן).

אַ יודישער באַנקעט אין דעם היסטאָרישען גילד-האַל איז פאַר זיך אַליין אַ היסטאָרישע פּאַסירונג פון נישט קליינער בעדייטונג; דערצו נאָך האָט דער ציל פון דעם באַנקעט און דער באַנקעט גופא געטראָגען אַזאַ גראַנדיעזען כאַראַקטער, וועלכער האָט פערדינט די סענסאַציע, וואָס עס האָט דאָ אַרויסגערופען.

ס'איז אַזאַ געשיכטע:

די ציוניסטען אין ענגלאַנד האָבען זיך אונטערגענומען צו פעראייביגען דעם נאָמען פון לאָרד באַלפור, דורך פערפלאַנצען אַ וואַלד פון 300,000 בוימער אין עמק יזרעאל, א"י, וועלכער זאָל טראָגען דעם נאָמען „באַלפור וואַלד".

אַדורכצופיהרען דעם פּלאַן נויטיגט זיך אַ סומע פון דריי פערטעל מיליאָן דאָלאַר.

כדי צו שאַפען די ערשטע סומע געלד ווי אויך פאַר דעם כבוד פון לאָרד באַלפור, איז פעראַנשטאַלטעט געוואָרען אָט דער באַנקעט.

האָבען זיך דאָ פערזאַמעלט 700 פון די אָנגעזעהענסטע יודען אין ענגלאַנד צווישען וועלכע עס האָבען זיך געפונען לאָרד מעלטשעט (פריהער סער אַלפרעד מאָנד), לאָרד רעדינג (סער רופוס אייזיקס) דזשיימס ראָטשילד, וכדומה.

אויסער די דערמאָנטע זענען דאָ אויך געווען די נישט יודישע שטאַטס-לייט, לאָיד דזשאָרדזש, געוועזענער פּרעמיער פון ענגלאַנד; לאָרד בירקענהעד, מיניסטער פאַר אינדיען; דער לאָרד-מעיאָר פון לאָנדאָן און פרוי, פיליפּ סנאָודען איז דאָ אויך געוועזען.

דער איינטריט צום באַנקעט האָט געקאָסט הונדערט דאָלאַר.

ס'איז כדאי צו וויסען דעם יחוס פון גילד האַל, און ווען איהר וועט אַמאָל קומען אין לאָנדאָן, דאַרפט איהר נישט פערפעהלען צו בעזוכען די דאָזיגע געביידע.

ווען דער גילד האַל איז צום ערשטען מאָל אויפגעבויט געוואָרען איז נישט בעקאַנט. פון אַ שטיקעל קאַטאַקאָמב וואָס איז פערבליבען, שאַצט מען, אַז דאָס האָט געמוזט זיין איינע פון די גאָר עלטסטע געביידעס אין דעם אַלטען לאָנדאָן.

איבערגעבויט איז דער גילד האַל געוואָרען אין יאָהר 1411, מיט איבער אַכציג יאָהר איידער אַמעריקאַ איז ענטדעקט געוואָרען...

בעת דער גרויסער שרפה אין לאָנדאָן, אין 1666, איז דער גילד האַל אויך פערברענט געוואָרען און איז אויפגעבויט געוואָרען אין 1689.

פון דעמאָלט האָט עס יעדער מער געהאַלטען פאַר זיין חוב צוצוגעבען עטוואָס שעהנקייט צון גלאַנץ צו דער געביידע, ווערענד זיין טערמין אין אַמט.

אַצינד איז עס איינע פון די אינטערעסאַנטסטע היסטאָרישע געביידעס אין ענגלאַנד. אויסער דעם גראַנדיעזען באַנקעט-זאַל אין וועלכען עס ווערען נאָר געפּראַוועט אויסערגעוועהנליכע שטאַטס-באַנקעטען, און אויסער די אַנדערע זאַלען, וואו עס ווערען אָפּגעהאַלטען די גאָר געהויבענע אויפנאַהמען פאַר גרויסע אויסלענדישע געסט, געפינט זיך דאָ אויך אַ וואונדערבאַרע ביבליאָטעק, אַ רייכער מוזיי און אַ קונסט-גאַלעריע.

אין האַל גופא, פונקט אַזוי ווי אין די קאָרידאָרען, געפינען זיך אַ צאָהל מאָנומענטען און סטאַטוען, און צווישען זיי — צוויי גיגאַנטישע פיגורען אויסגעשניצט פון האָלץ — פון גוג ומגוג...

די צוויי פיגורען שטעהען דאָ זינט 1708.

אָט אין דעם האַל איז עס געפּראַוועט געוואָ-

(המשך זעה ערשטע זייט).

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

20 מאָנטאָג — ד אלול תרפ"ח

אויגוסט

זון־אויפגאַנג 4.23
זון־אונטערגאַנג 7.00

אהז אַקוואָרום בעשטעטיגט דעם קהלה־בודזשעט.

נעכטיגע סקאַנדאַליעזע זיצונג פון קהלה־ראַט.

מיט אַ צייט־צוריק האָט דער פּרעזעס פון קהלה־ראַט סענאַטאָר בורזינער דערהאַלטען אַן אויפפאָדערונג פון שטעטישען סטאַראָסטע, אַז דער קהלה־ראַט זאָל ביז צום 20 אויגוסט בעטראַכטען דעם בודזשעט פון דער קהלה אויפ'ן 1928 י. פּרעזעס בורזינער האָט דאַן געענטפערט, אַז צוליב דעם, וואָס פיל פון די קהלה־פּרנסים זענען איצט נישט אין לאָדז, קען ער די זיצונג צוזאַמענרופען ערשט אויף אָנהויב סעפּטעמבער, דערווייל האָט ער דעם בודזשעט איבערגעשיקט צו דער בודזשעט־קאָמיסיע ביים קהלה־ראַט און איז אַליין אַוועקגעפאָהרען קיין אויסלאַנד אויף אורלויב.

דעם פּרעזעס־אַמט האָט איבערגענומען דער וויצע־פּרעזעס פון קהלה־ראַט ה'מענדעלזאָן.

דער שטעטישער סטאַראָסטע האָט דערווייל צוגעשיקט צום וויצע־פּרעזעס פון ראַט די תשובה אויף דער ווענדונג פון פּרעזעס בורזינער. אין דער ראַזינער תשובה ווערט געזאָגט, אַז דער דערמאָנטער טערמין קאָן נישט פערלענגערט ווערען, ווייל ס'איז שוין שפּעט און, אַז אויב ס'זענען נישט אַנוועזענד אין לאָדז די מיטגלידער פון ראַט, קענען זיי פערטרעטען ווערען דורך זייערע קאַנדידאַטען.

וועגען דער ראַזינער אינטערפּרעטירונג פון קאַנדידאַטען האָט דער וויצע־פּרעזעס פון קהלה־ראַט נישט מיטגעטיילט קיינעם פון די ראַט־מיטגלידער, מן הסתם דערפאַר, וואָס אַזוי ווי די „אגודה" האָט נישט קיין מעהרהייט און רעכענענדיג אַז אויב אויף דער זיצונג וועלען אַפּוועזענד זיין די ציוניסטישע און „אונפּאַרטייאישע" מיטגלידער, וואָס זענען נישטאָ אין לאָדז, וועט זי אַדורכפיהרען דעם בודזשעט. אויב אָבער די נישט־אַנוועזענדע ראַזערעם וואָלטען געקענט פערטרעטען ווערען דורך זייערע קאַנדידאַטען, וואָלט די „אגודה" הידער געבליבען אין אַ מנידערהייט.

ביי אַזעלכע פערהעלטענישען איז צוזאַמענגערופען געוואָרען די נעכטיגע זיצונג פון קהלה־ראַט, וואָס האָט געדויערט קוים 8—10 מינוט.

הגם די זיצונג איז געווען בעשטימט אויף 5 אַ זייגער האָט זי זיך אָנגעהויבען ערשט אַרום דריי פערטעל אויף 7 אין דער אַנוועזענהייט פון 14 מיטגלידער פון ראַט.

פון די „אונפּאַרטייאישע" איז קיינער נישט געקומען. די ציוניסטען האָבען זיך פערזאַמעלט בעזונדער און זענען אין זיצונגס־זאַל נישט אַריינגעקומען זיי האָבען אויך נישט אונטערגעשריבען די ליסטע פון די אַנוועזענדע. פון „בונד" זענען אַנוועזענד געווען די פּרנסים מאַרגענטאַל און פערגאַמענט. די ליסטע פון די אַנוועזענדע האָט אונטערגעשריבען בלויז פערגאַמענט; פון די פּועלי־ציוניסטישע פּרנסים איז געווען אַנוועזענד ה' ערעלמאַן, וועלכער האָט די ליסטע פון די אַנוועזענדע נישט אונטערגעשריבען.

דריי פערטעל אויף 7, נישט קענענדיג זיך דערוואַרטען אויף קיין קבֿרים, עפענט ה' מענדעלזאָן אין אַנוועזענהייט פון 14 ראַט־מיטגלידער די זיצונג פון ראַט און טיילט מיט, אַז אויף דער טאָג־אָרדנונג שטעהען די פראַגען: 1) בעשטימען די עטאַט־סטאַוקעס, 2) בעשטעטיגען דעם בודזשעט אויף 1928 און 3) העכערען דעם פּאַי אין דער לאָדזער דיסקאָנטע־באַנק.

פּרעזעס מינצבערג שלאָגט פאָר, אַז די פּונקטען פון טאָג־אָרדנונג זאָלען געענדערט ווערען לויט דער רייהע.

וויצע־פּרעזעס בערגער לעגט פאָר, אַז די ערשטע צוויי פּונקטען זאָלען בעהאַנדעלט ווערען צוזאַמען.

ראַזאָר פערגאַמענט טרעט אַרויס מיט אַ שאַרפער רעדע ער דערמאָנט, אַז אויף דער לעצטער זיצונג פון קהלה־ראַט איז דער קהלה־פערוואַלטונג אויסגעדריקט געוואָרען אומצוטרוי, ער וואונדערט זיך דעריבער ווי אַזוי קען די ראַזינע פערוואַלטונג איצט קומען צום ראַט און פערלאַנגען, אַז דער זעלבער ראַט זאָל בעשטעטיגען זיין פּראָיעקט־בודזשעט, אין נאָמען פון דער בונדישער פראַקציע ערקלערט ער, אַז זיי וועלען זיך אין די דעבאַטעס אַרום בודזשעט נישט בעטייליגען. ער פערלאָזט די זיצונג און שטעלט דערביי פעסט, אַז ס'איז נישטאָ קיין קוואָרום און די זיצונג איז נישט לעגאַל. די ראַזינע ערקלערונג זיינע בעט ער אַריינצוטראָגען אין פּראָטאָקאָל.

ראַזאָר איירעלמאַן שטעלט אויף פעסט, אַז ס'איז נישטאָ קיין קוואָרום און פאָדערט אַז ס'זאָל נעמענטליך פעסטגעשטעלט ווערען, ווער ס'איז אַנוועזענד אויף דער זיצונג און די רעזולטאַטען פון דער פעסטשטעלונג צו פּראָטאָקאָלירען, כדי מ'זאָל שפּעטער נישט קענען מאַכען קיין מיסברויכען.

דער פּאָרזיצער הערט איהם נישט און שטעלט צו דער אָפּשטימונג, ווער עס איז פאַרן בודזשעט און פאַר דער העכסטער סטאַוקע, פאַר'ן פאָרשלאַג שטימט די „אגודה".

ווער עס איז געגען דעם פאָרשלאַג, האָט דער פּאָרזיצער נישט אָפּגעשטימט.

נאָכדעם האָט דער פּאָרזיצער אויפ'ן זעלבען אופן אָפּגעשטימט וועגען העכערען דעם פּאַי אין דער דיסקאָנטע־באַנק, און ערקלערט די זיצונג פאַר געשלאָסען.

די ראַט־מיטגלידער זענען נאָך לאַנג געשטאַנען אין די קולואַרען און אַרומגערעדט דעם ראַזינען אופן פון אַדורכפיהרען בעשלוסען און אָנגענומען דעם בודזשעט, וואָס ס'האָט איינגעפיהרט ביי אונז אין קהלה דער וויצע־פּאָרזיצער פון קהלה־ראַט ראַטמאַן מענדעלזאָן.

ווי מיר הערען זאָלען אַלע פראַקציעס אַנגעבען רעקורסען, קוועסטיאָנירענדיג די „בעשלוסען" פון דער נעכטיגער זיצונג.

פערזיכערונג פון די געוועזענע פּאָליטישע אַרעסטירטע.

(—) ווי מיר דערוויסען זיך טרעט צו דאָס פיי־נאַנץ־מיניסטעריום אויסצופיהרען דעם רעקרעט וועגען פערזיכערען די געוועזענע פּאָליטישע אַרעסטירטע.

אויפ'ן סמך פון דער מיינונג פון דער צווישען־מיניסטעריאַלער קוואַליפיקאַציאָנס־קאָמיסיע, מיט דער בעטייליגונג פון דעלעגאַטען פון די געוועזענע פּאָליטישע אַרעסטירטע, וועט בקרוב צוזאַמענגעשטעלט ווערען אַ ליסטע פון די פּערזאָנען, וועלכע אינטערעסירען דעם רעקרעט.

פון די פערזיכערונגען פון מלוכה־אוצר, וועלען האָבען דאָס רעכט צו געניסען די פּערזאָנען, וועלכע זענען געווען דורך די געוועזענע אָקופּאַנטען פערשיקט אין טורמע, אוי פּקאַטאָרגע אָדער בעקומען אויסווייזען פון זייערע וואוינונגס־ערטער פאַר אַ טעטיגקייט לטובת דעם אומאָפּהענגיגען פּוילען, אויב זיי זענען נישט אַרבייטס־פעהיג, אָדער זיי זענען שוין עלטער פון 55 יאָהר און האָבען נישט קיין געזיכערטע עקזיסטענץ.

די פערזיכערונגען אינטערליגען אויך די פּערזאָנען, וועלכע זענען געבליבען נאָך פערשטאָרבענע פערשיקטע, און אויך די אַלמנות און יתומים נאָך פּאָליטישע גע'הרג'עטע.

די אונטערשטיצונג בעטרעפט 125 זל. מאָנאַטליך פאַר פּריילעדיגע און 150 זל פאַר פערהייראַטע, אויסער דעם בעקומען זיי אין פאַל פון אַ קראַנקהייט, מעדיצינישע אויסהאַלטונג אויפ'ן חשבון פון דער רעגירונג. אַלמנות נאָך פּאָליטישע אַרעסטירטע בעקומען אַ העלפט פון די אונטערשטיצונגען, וואָס דער מאַן וואָלט בעקומען און יתומים, אַזוי לאַנג, ווי די מוטער לעבט — אַ פערטעל פון דער אונטערשטיצונג און נאָך איהר טויט — אַ העלפט פון דעם, וואָס זייר פאָטער האָט בעקומען.

פון דער אונטערשטיצונג קענען ווערען אויסגעשלאָסען פּערזאָנען, וועלכע זענען בעגאַנגען אַזעלכע טאַטען פאַר וועלכע זיי פערדינען נישט צו בעקומען מלוכה אונטערשטיצונגען.

ביטעס וועגען מלוכה אונטערשטיצונגען דאַרפען איינגערייכט ווערען אין די סטאַראָסטעס און אין לאָדז — צו דער שטאָטישער סטאַראָסטווע.

די ביטעס זענען פריי פון שטעמפּעל־אָפּצאָהל.

אַ נייע פעראָרדנונג וועגען געלד־איבערשיקונגען קיין אויסלאַנד.

(ב) דער פּאָסט־אַמט האָט דערהאַלטען אַ נייע פעראָרדנונג וועגען אויסלענדישע פּאָסט־איבערווייזונגען.

אויסלענדישע איבערווייזונגען וועלען איבערגעשיקט ווערען גלייך צום וואוין־אָרט פונ'ם אַדרעסאַט; די אויסלענדישע פּאָסט־אַמטען ראַנגען, ביים אַנ־נאַנץ־מיניסטעריום צו אויסצופיהרען דעם רעקרעט, פון זייער לאַנד, וועלען זיי איבערעכענען די איבערווייזונגען אין זלאָטעס.

די זעלבע מאַניפּולאַציע וועט אויך אָנגעווענדעט ווערען ביי געלד־איבערשיקונגען פון פּוילען קיין אויסלאַנד.

פאָרלויפיג וועט דער נייער אופן פון דעם איבערווייזונג'ס־אויסטויש איינגעפיהרט ווערען צווישען פּוילען און פראַנקרייך, פעראייניגטע שטאַטען קאַנאַדאַ און סאַאַר־געביט.

די גרעסטע סומע, וועלכע מ'וועט קענען איבערווייזען קיין פראַנקרייך און אין סאַאַר־געביט, וועט זיין די גלייכגעוויכט פון טויזענד זלאָטעס, קיין קאַנאַדאַ און די פעראייניגטע שטאַטען — 100 דאָלאַר.

—:0:—

אַ שרפה אויף פּיעטריקאָווער גאַס

(2) נעכטען אַרום 10 אַ זייגער אין דער פריה איז אויפ'ן פאַבריקס־הויף פון דער פירמע פראַשטשינאַווסקי אויף פּעטריקאָווער 220 אויסגעבראָכען אַ שרפה. געברענט האָט אַ בעלע בוימוואָל, וועלכע איז געלעגען נעבען דער פאַבריקס־געביידע אין אַ הילצערנער שאָפּע.

בעת די ערשטע, צווייטע און פירטע פייער־לעשער־אָפּטיילונגען זענען אָנגעקומען איז די שאָפּע שוין געשטאַנען אין פלאַמען און האָט בעדראָהט די פאַבריקס־געביידע, ווי אויך די אָנגעבויטע שאָפּע פון צווייטען הויף — 218. אַ דאַנק אָבער די ענערגישע אַקציע פון די פייערלעשער איז געלונגען נאָך אַנ'אַנדערהאַלבען שעה'דיגע אַרבייט דאָס פייער צו לאָקאַליזירען.

ווי מ'רעכענט זאָל די שרפה זיין ענטשטאַנען פון אַנ'אַוועקגעוואָרפענעם פּאַפּיראָס.

די שאָדענס פון דער שרפה זענען ביז איצט נאָכנישט אָפּגעשאַצט געוואָרען.

אַ שרפה אין ק. ט. בוהלעס פאַבריק

(2) נעכטען אַרום 9 אַ זייגער אין אָוונד איז די לאָדזער פייערלעשער באַלאַרמירט געוואָרען, אַז עס איז אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דער פאַבריק פון ק. ט. בוהלע אויף דער היפּאָטעטשנע 7.

אויפ'ן אָרט פון דער שרפה זענען באַלד אָנגעקומען איינינע אַבטיילונגען פייערלעשער, וועלכע האָבען אונטערנומען אַנ'ענערגישע רעטונגס־אַקציע. ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען איז די שרפה אויסגעבראָכען אין אַ האָלץ־שאָפּע אין פאַבריקס־הויף, אין וועלכען עס האָבען זיך געפונען איילען, פאַרבען א.אַ.וו.

נישט קוקענדיג אויף די בעמיהונגען פון די פייערלעשער איז די שאָפּע נישט געלונגען אָבצוראַטעווען. דער היזק בעטרעפט 10 טויזענט זלאָטעס. די סיבה פון דער שרפה איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

מאָרגען — ראַיאָן־צוזאַמענפאָהר פון די האַנדווערקער

אין דער לאָדזער וואָיעוואודזטווע.

מאָרגען, דינסטאָג, קומט פאָר אין לאָקאַל פון צענטראַלען האַנדווערקער פערבאַנד, פּאָלודניאָוואַ 4 אַ ראַיאָן־צוזאַמענפאָהר פון די האַנדווערקער פון דער לאָדזער וואָיעוואודזטווע.

אויפ'ן צוזאַמענפאָהר וועלען בעטראַכט ווערען אַ רייהע וויכטיגע פראַגען, דערונטער די פראַגע, וועגען דער רעגיסטראַציע פון די האַנדווערקער, וואַהלען צו דער האַנדווערקער־קאַמער א.אַ.וו.

פערפאַלען געוואָרען אַ 10־יעהריג מעדעל.

שבת פאַרנאַכט איז די 10־יעהריגע ביילע וויעזשביצקאַ אַרויסגעגאַנגען פון דער וואוינונג פון איהר באָבע אויף דער נאַוואָמייסקאַ 21, בכדי אַ היים צוגעהען צו איהרע עלטערען אויף פּושעיאַזד 19, ביז איצט איז זי אָבער אַ היים נישט געקומען. ווער עס ווייסט עפּעס וועגען דעם מעדעל ווערט געבעטען צו מעלדען איהרע עלטערען אויף פּושעיאַזד 19, וויערזשביצקי.

דאָס מעדעל איז אַ שטינקע און איז געגאַנגען אָנגעטאָן אַ גראַגאַס זיידען קליידעל.

מיליטער־דינסט פון יאָהרגאַנג 1907.

(2) ווי מיר דערוויסען זיך טרעט די מיליטער־ און אַדמיניסטראַטיווע מאַכט צו צו דער פאַרברייטונגס־אַרבייט, וועלכע איז פערבונדען מיט'ן איינציהען אין מיליטער־דינסט דאָס יאָהרגאַנג 1907.

די אויפפאָדערונגס־קאַרטען וועלען פונאַנדער־געשיקט ווערען, אָנהויבענדיג מיט'ן 15־טען ה. ח.

פון דער קהלה.

היינט וועט די קהלה אויסצאָהלען ווייטערדיגע צעהן־פּראָצענט פון די סובסידיעס פון די יאָהרען 1926 און 1927.

אַכטונג ראַדיאָ־אָפּנעהמער.

(א) ווי מיר דערוויסען זיך, מוזען די אַלע ראַדיאָ־בעזיצער מעלדען וועגען אַנ'ענדערונג אין זייערע וואוינונגס־ערטער אין משך פון 3 חדשים נאָכ'ן ענדערען דעם וואוינונגס־אָרט.

די וועלכע וועלען זיך נישט אונטערוואַרפען די דערמאָנטע פעראָרדנונג וועלען צוגעצויגען ווערען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

„לאָדזיאַנין" קאָנפיסקירט געוואָרען.

(ב) די שטאָטישע סטאַראָסטווע האָט קאָנפיסקירט דעם לעצטען נומער פון דער וואָכענשריפט „לאָדזיאַנין" פאַר'ן אַרטיקעל פון סיים־דעפּוטאַט קוואַפּינסקי אונטער'ן קעפּעל: „און דאָך וועלען מיר נישט שווייגען".

אין די אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט־דיזשורען.

(2), פ. וואַיטשיצקי (נאַפּיורקאָווסקיע 27); וו. דאַניעלעצקי (פּיעטריקאָווער 127); אילגיצקי און צימער (וואָלטשאַנסקאַ 37); ליינוועבער (פריי־היימס־פּלאַץ 2); י. האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 1) און י. קאַהאַנע (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 80).

פון שטעפּער־מייסטער־פעראיין.

זונטאָג, דעם 19. ד. ח. איז אין צענטראַלען האַנדווערקער־ראַט, זאַוואַדזקאַ 5, פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון שטעפּער־מייסטער־פעראיין.

אויף דער פערזאַמלונג זענען בעטראַכט געוואָרען פערשידענע פאַך־פראַגען, דערונטער אויך די צעך־פראַגע.

צום סוף איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ צייטווייליגע פערוואַלטונג, וועלכער עס איז איבערגעגעבען געוואָרען צו ערלעדיגען די אַלע פראַגען, וואָס שטעהען אויף דער טאָג־אָרדנונג.

„הכוכב" אין לאָדז.

(—) ווי מיר דערוויסען זיך, וועט די זעהר סימפּאַטישע, העברעאישע, וואָכענשריפט, „הכוכב", וועלכע איז ביז איצט דערשינען אין וואַרשאַ, פון 1־טען סעפּטעמבער ה. י. אָנהויבען צו דערשיינען אין לאָדז אונטער דער רעדאַקציע פון בעקאַנטען העברעאישען שריפטשטעלער אהרן ליבושיצקי. אַדרעס פון דער רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז אַלעע 1 מאַי 9/8.

גנבים ענטלויפען און שיסען:

(א) ביים קצב משה שאַראַנסקי אין לוטאָמירסקאַ איז שבת פאַרנאַכט אויסגעפיהרט געוואָרען אַ גנבה, שפּעטער האָט מען די גנבים בעמערקט און זיי אָנגעהויבען נאָכיאָגען, די גנבים האָבען אַוועקגעוואָרפען די גנבה און אַנטלויפענדיג האָבען זיי געשאָסען פון רעוואָלווער. איינע פון די קוילען האָט געטראָפען דעם 18־יעהריגען שאַראַנסקי און איהם שווער־פערוואונדעט אין פוס.

אַרעסטען.

(2) נעכטען האָט פּאָליציי אויף וואָלטשאַנסקאַ און מאַרשינער גאַסען אַרעסטירט איינינע יונגע־לייט, וועלכע האָבען אַרויסגעהאַנגען קאָמוניסטישע פאָהנען.

די מזרח-ירידים און זייער פּראַקטישע בעדייטונג.

(—) צו איינער פון די וויכטיגסטע פראַגען פון יעצטיגען מאָמענט, געהער בלתי ספק אויך די פראַגע, ווי אַזוי צוצופיהרען דעם פּוילישען האַנדעלס-בילאַנס צו אַ פּאָזיטיווען מצב.

די מלוכה האָט אין דעם ענין אונטערגענומען אַן׳ענערגישע אַקציע, צוזאַמענרופענדיג אַ גאַנצע רייהע פאַר־קאָמיסיעס, וועלכע דאַרפען גענוי אונטערזוכען די ענטוויקלונגס-מעגליכקייטען פון פּוילישען עקספּאָרט.

פון דער צווייטער זייט ווידער, דאַרפען געזוכט ווערען מיטלען צו בעגרעניצען און צו פערקלענערען ביז אַ מינימום דער אימפּאָרט, ווייל דער אימפּאָרט פעראורזאַכט, אין גרעסטען טייל, דעם דעפיציט אין פּוילישען האַנדעלס-בילאַנס. אויך אין דעם ענין האָט דאָס האַנדעלס-מיניסטעריום אונטערנומען שריט, אַז דער אימפּאָרט קיין פּוילען זאָל כאָטש קומען פון דירעקטע קוועלען, און נישט, ווי ביז איצט, דורך אומדירעקטע, וואָס האָבען פעראורזאַכט אַן איבערטייערונג אויף אַלע אימפּאָרטירטע סחורות.

וואָלט געווען אַ מעגליכקייט אינגאַנצען אויסצומיידען דעם אימפּאָרט און דעם עקספּאָרט צו פערגרעסערען ביז צום העכסטען מאַקסימום, פערשטעהט זיך, וואָלט דער האַנדעלס-בילאַנס, נישט בלויז, וואָס ער וואָלט זיך געענדיגט מיט אַ דעפיציט, נאָר פערקעהרט — מיט אַ פּראָפיט, און אַט צו דער אַקציע טאַקי, אויסצוגלייכען דעם האַנדעלס-בילאַנס, האָט דאָס האַנדעלס-מיניסטעריום מאָביליזירט אַלע כחות און דאָס הויפּט-געוויכט איז לעצטענס געלעגט געוואָרען אויף די ירידים. אין לעמבערג, וועלכע האָבען אויף זיך גענומען די אויפגאַבע צו ראַציאָנאַליזירען דעם אימפּאָרט און צו שאַפען די נויטיגע עקספּאָרט-מעגליכקייטען.

צום ערשטען מאָל, האָט די פערוואַלטונג פון די מזרח-ירידים אָנגענומען אויסצושטעלען די עקספּאָנאַנטען פון די מלוכות, מיט וועלכע פּוילען האָט שוין אונטערגעשריבען האַנדעלס-טראַקטאַטען, ווי אויך פון אַזעלכע, מיט וועלכע פּוילען האָט נאָך קיין אָפּמאַכען נישט אונטערגעשריבען.

די אויסשטעלונגען זענען געמאַכט געוואָרען, כדי דער פּוילישער סוחר זאָל זיך אָריענטירען, וואָס ער האָט וואו צו קויפען, פון דער ערשטער, דירעקטער קוועלע, און דאָס וועט איהם בעדייטענד ביליגער אויסמאַכען, ווי קויפען די זעלבע סחורה ביי אַ צווייטער, צי גאָר אַ דריטער פערטער האַנד, וואָס וועט אגב אויך פיל מיטהעלפען צו דער ראַציאָנאַליזירונג פונ׳ם אימפּאָרט.

לאָדזער אין פּאַריז.

„פּאַריזער הײַנט" שרייבט: „ווען מען וואָלט געראָפען וועמען אַ שם התואר צו דעם לאָדזער פעראיין, אַדער „לעז אַמי סאָלידער", וואָלט מען געזאָגט, אַז ער איז צווישען די פּאָפּולערסטע אידישע פעראיינען אין פּאַריז.

מיט 20 יאָהר צוריק איז דער לאָדזער פעראיין געגרינדעט געוואָרען דורך הערן משה לעוואַנסקי, זאַוואַצקי (געשטאָרבען) פּיעטראָקאָווסקי (ברי־סעל) לעאָפּאָלד בראש (אַנדזשאַן) סאָלאָמאָן קאָהן, יצחק סקאָפּאַנסקי בערנאַרד קראַקאָווסקי, סאָלאָמאָן ברזין (געשטאָרבען) הערמאַן פּענזעל מאָריס קאָהן, לעאָן קאָהן, מאָריס פרענקעל (געשטאָרבען) מאָריס סקאָפּאַנסקי, הערמאַן סקאָפּאַנסקי, וואָלף דרייטמאַן אב גראָסמאַן (געשטאָרבען).

אינטערעסאַנט איז, אַז דער ערשטער גרינדער משה לעוואַנסקי איז נאָך ביז הײַנט צו טאָג פּרעזעס פון פעראיין. זיין פונקציע איז נאָר איבערגעריסען געוואָרען אין דער מלחמה צייט ווייל ער איז מאָביליזירט געוואָרען.

דער לאָדזער פעראיין האָט זיך געגרינדעט אויף אַזאַ אופן:

מיט 20 יאָהר צוריק איז געשטאָרבען אַ יודישער יונגערמאַן אין אַ משוגעים הויז אין ווילשוויף. ווער זאָל איהם מקבר זיין? דער געשטאָרבענער איז געווען אַ לאָדזער לאַנדסמאַן. האָט עס נאַטירליך קודם כל אָנגעריהרט די לאָדזער. מען האָט זיך צונויפגעלעגט געלד פאַר דער קבורה און געקויפט אַ קבר אין דער קאָנסיסטאָריע. געהענדיג פון דער לויה איז אַרומגערעדט געוואָרען די לאַגע און עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו גרינדען אַ פעראיין פון לאָדזער לאַנדסלייט. פון פּראָיעקט איז געוואָרען אַ ווירקליכקייט. טאַקי אין לעוואַנסקי׳ס הויז איז געגרינדעט געוואָרען דער פעראיין.

שוין 8 יאָהר ווי בײַ לאָדזער סאָסיעטע ווערט אָנגעפיהרט דורכ׳ן פּאָפּולערען און ענערגישען טוער ה׳ אַנשעל הייכלעדער. כדי איהם צו כאַראַקטערירען איז גענוג די פאָלגענדע געשיכטע, וועלכע געהט אַרום איבער׳ן יודישען פּאַריז.

ווען אימיצער זוכט איהם אין שטוב, די רע פראַן בורזשואַ, עפענט די פרוי די טיר און שטעלט אָן אויף אייך אַ פּאָר פערוואונדערטער אויגען: איהר זענט אוראי נישט קיין היגער!

און זי האָט רעכט: ווי קען מען זיין אַ היגער און נישט וויסען, אַז אנשעל הייכלעדער האָט אָהן אַ שיעור זיצונגען, יערען אָוונד? ווען קען אַזאַ מענש זיין אין דער היים?

דער לאָדזער פעראיין האָט עטליכע און צוואַנציג טויזענד פראַנק אין דער קאַסע. ער צעהלט ביי: 525 מיטגלידער זי גיט אויס אויף דעם דאָקטאָר און מעדיצין ביי 30 טויזענד פראַנק אַ יאָהר.

נישט לאַנג האָט דער פעראיין געפייערט זיין 20 יעהריגען יובילײ דורך אַ באַל. די הכנסה איז געווען זעהר אַ גרויסע, און אַלע אַנוועזענדע האָבען וואַרים געדאַנקט פאַר זייער טעטיגקייט דעם פּרעזידענט אנשעל הייכלעדער, טרעזאָרער לעוואַנסקי אַסטערליץ, רוזשענויץ און וואַלטער — וויצע-פּרעזידענטען.

דער פעראיין טוט אויך פילאַנטראָפּישע אַרבייט ביי דער זייט; אַזעלכע זאַכען וואָס געהען נישט אַריין דירעקט אין זיינע ראַהמען. אומעטום וואו עס איז נאָר דאָ אַ יודישער כלל טעטיגקייט, איז פערטרעטען דער לאָדזער פעראיין".

געבוירען א דריילינג.

אין גלאָוונאָ האָט פאָריגע וואָך די איינוואוינערין פריידעל סומריי געבוירען אַ דריילינג: 2 יונגלעך און 1 מיידעל. די מוטער ווי אויך די קינדער פילען זיך געזונד און מונטער.

בריף אין רעדאַקציע.

זעהר געעהרטער הער רעדאַקטאָר!

ערלויבט מיר אָפּצודרוקען די פּאָר פאָלגענדע ווערטער, פאַר וועלכע איך דאַנק אייך פאָראויס.

מיין קינד לערנט שוין 2 יאָהר אין ת״ת של הרב מייזל ז״ל. דער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט, אַז מיין קינד איז זעהר שוואַך אין בלוטאָרים און אַז מיין קינד מוז אומבעדינגט אַוועקפאָהרען אויף פרישע לופט. איך בין געווען אין דער פערוואַלטונג (יאַקובאַ 6) האָט מען געפאָדערט פון מיר 15 זל. און ווען איך האָב ערקלערט, אַז איך האָב נישט דעם טאָג איבערצולעבען און די 5 זל. וואָס איך האָב מיטגעבראַכט איינצוצאָהלען זענען געבאָרגטע, האָט מען מיר גאַנץ קאַלט געענטפערט, אַז מיין קינדס אָרט איז שוין פערנומען פון איינעם, וואָס האָט יאָ צוגעצאָהלט 15 זל.

דעריבער פרעג איך: צי איז רעכט אַזוי? וואָס בלייבט מיר איבער צו טון, ווען איך האָב פאָרט נישט נאָך 10 זל.? צי פערמאָגען שוין אונזערע קהל-פערזאָרגער נישט קיין שום מענשליך געפיהל?

אַ פערצווייפעלטער פאָטער.

טעלעגראַמען.

600 טראַקטאָרען פאַר אוקראַינע

אָדעסאַ, 19. (א. וו.) דאָ איז אָנגעקומען דער אַמעריקאַנישער ריזיגער אָקעאַן דאַמפּער „פּאַציפיק" מיט 600 טראַקטאָרען ווי אויך 200 טאָן פערשידענע טיילען פון לאַנדווירטשאַפטליכע מאַשינען. דעם ריזיגען טראַנספּאָרט האָט בעשטעלט אין די פעראייניגטע שטאַטען די אוקראַינישע סאָוויעט רעגירונג.

דאָס דירה-געלד וועט נישט וואַלאָריזירט ווערען.

וואַרשאַ, 19. (ספּ. טעל.) די הײַנטיגע „עפּאָקאַ" מעלדעט: נישט קוקענדיג אויף די ידיעות, וואָס האָבען זיך בעוויזען אין דער פּרעסע וועגען דעם פּראָיעקט צו וואַלאָריזירען דאָס דירה-געלד ביז צו דער פולער פאַר׳מלחמה׳דיגער הויך ד. ה. אויף 72 פּראָצענט, דערוויסען מיר זיך אין פינאַנץ-מיניסטעריום, אַז אַזאַ פּראָיעקט עקזיסטירט בכלל נישט און אַז בעזונדערס דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום האָט אַזאַ פּראָיעקט נישט אויסגעאַרבייט און נישט אַריינגעטראָגען.

אידזיקאָווסקי און קובאַלאַ קומען מאָרגען קיין וואַרשאַ.

וואַרשאַ, 19. (ספּ. טעלעפּ.) די אָקעאַן פליהער אידזיקאָווסקי און קובאַלאַ קומען מאָרגען מיטוואָך פון פּאַריז קיין וואַרשאַ.

א נישט-געלונגענע יודען-העצע אין ראַדאָם.

פון ראַדאָם שרייבט מען:

דאָס היגע ענדעקישע בלעטעל „סלאָוואָ ראַדאָמסקע", וואָס איז פון לאַנג שוין בעקאַנט מיט זיין יודען-פרעסערישע העצע, איז די טעג אַרויס מיט אַ גרויס געשריי, אַז „יודען שיסען אויף פּאָליאַקען אין ראַדאָם".

אין דינסטאָג׳דיגען נומער האָט די „סלאָוואָ" אונטער אַ פייערדיגען סענסאַציע-קאָפּ, אויף דער ערשטער זייט, אָפּגעדרוקט פאָלגענדע געשיכטע:

„פאַרינען זונטאָג אַרום 9 אָוונד, אין דער צייט ווען אויף דער לובלינער גאַס הערשט אַ לעבהאַפטע בעוועגונג פון שפּאַצירענדע, איז אויפ׳ן טראָטואַר ביי דער „באַנק פּאָלסקי" געשטאַנען אַ גרופּע פּוילישע יונגער. אין יענעם מאָמענט האָבען מיט דער דערמאָנטער גרופּע אָנגעהויבען אַן אַוואַנטורע די יודישע דורכגעהער, פּראָוואָצירענדיג ביי איהר צו ענטשולדיגען זיך פאַר אַ מכלומר׳שטען זעץ, וואָס איינער פון דער דאָזיגער גרופּע האָט דערלאַנגט עמיצען פון די יודישע דורכגעהער. ס׳איז ענטשטאַנען אַ ווערטער-קאָנפליקט, בעת וועלכער איינער פון די יודען האָט אַ לייכטען קלאַפּ געטאָן עמיצען פון די פּוילישע יונגעלייט.

אין אַ ווײַלע אַרום, ווען די פּוילישע יונגערליכע גרופּע האָט זיך געלאָזט אין דער ריכטונג צום פּלאַץ דריטער מאַי, איז זיי נאָך אַ גאַנצער אָנגעלויף פון יודען, וועלכע זענען אָנגעפאַלען אויף די פּאָליאַקען מיט שטעקענס אין די הענט. גלײַכצײַטיג איז געפאַלען פון דער יודישער זייט אַ שאָס און אַלע זענען זיך צולאָפען און אויפ׳ן קאַמפּס-פּלאַץ איז געבליבען נאָר דער שווער־פערוואונדעטער בושעסקי (איינער פון דער פּוילישער גרופּע) וועלכער ליגט אין אַ געפעהרליכען צושטאַנד אין שפּיטאָל. איינער פון די יודישע אָנפאַלער איז אַרעסטירט".

פון דעם דאָזיגען פּאַרפּאַל, וועלכער איז אַגב, דאַן נאָך נישט געווען אויסגעפאָרשט ווער ס׳האָט פאַקטיש געשאָסען, צושמירט די „סלאָוואָ" כמעט אַ גאַנצען עלילת דם. און איהר העצע נעמט כמעט אָן אַ פּאָגראָם-כאַראַקטער.

באַלד אין דער הויך ביים סאַמע צייטונגס-קאָפּ, אין שוואַרץ-דראַמענדיגען אינהאַלט, איז מיט גרויסע און פעטע אותיות אויפגעשריבען: „יודען שיסען אויף פּאָליאַקען אין ראַדאָם". מיט דער דאָזיגער גיפטיגער לאָזונג האָט מען אַרויסגעלאָזט די פּוילישע צייטונגס-יונגלעך, וועלכע האָבען אַ גאַנצען טאָג פערטויבט די גאַסען מיט׳ן בלבול-אויסגעשריי: „יודען שיסען אויף פּאָליאַקען אין ראַדאָם"!

לויט דער וועלכער נאָטיץ פון דער יודען-פרעסערישער „סלאָוואָ" קען מען אַרויסלייענען, אַז די ערשטע, וואָס האָבען זאַטשעפּעט די יודישע דורכגעהער און אַרויסגערופען די אַוואַנטורע, זענען טאַקע געווען די דריי פּוילישע יונגעלייט. אַ חוץ דעם, ווען ס׳זאָל טאַקי אמת זיין, אַז דער שאָס איז געפאַלען פון דער יודישער זייט, פאַרוואָס זענען צווישען די אַלע אַנטלאָפענע נאָכ׳ן שאָס אויך געווען די צוויי חברים פון דעם פערוואונדעטען. די פּוילישע יונגעלייט, אַראַמעק מאַריאַן און וואַנגלעצקי יוזעף? פאַרוואָס זענען זיי אויך אַנטלאָפען? צי דערוועקט דאָס נישט באַלד קיין חשד, אַז דער שאָס איז אפשר געווען געצילט צו דער יודישער זייט און נאָר על פי טעות איז דער שאָס געפאַלען אין דער נישט אייגענטליכער ריכטונג?...

די „סלאָוואָ" אַפּעלירט צום סוף פון איהר העצערישען נאָטיץ, צו די מאַכט-אָרגאַנען צוצולעגען אַלע בעמיהונגען, כדי צו ענטדעקען און די געהעריג בעשטראָפען אַלע איבעריגע אָנפאַלער איהר נעבעט איז דערהערט געוואָרען. ס׳איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען אַ אויספאָרשונג און די „סלאָוואָ" האָט נעביך געליטען אַ מיאוסע מפּלה. די פּאָליצייאישע חקירה ודרישה האָט נעמליך בעוויזען, אַז דער רעוואָלווער שאָס אויף טאַרעאָוש בושעסקי, שטאַמט פון אַ געוויסען באָלעסלאַוו מאַטיאַשיק, אַן׳אַרבייטער אין דער „וויטוואָרני בראָן" אין ראַדאָם, אַ פּאָליאַק-קאַטאָליק. דער שיסער איז איבערגעגעבען צו דער דיספּאָזיציע פון דער געריכטליכער מאַכט.

פרעזידענט קולידזש וועגען דעם קעלאָג-פּאַקט.

ניו-יאָרק, 19. (א. וו.) בעת די פייערליכקייטען פון אַמעריקאַנער לעגיאָן אין אויסקאָנסין, האָט פּרעזידענט קולידזש אין אַ רעדע ערקלערט, אַז קעלאָגס אַנטי-מלחמה אָפּמאַך וועט מאַכען אַ גאַנצע איבערקעהרעניש אויפ׳ן געביט פון די געגענזייטיגע בעציהונגען צווישען די מלוכות און גיט אַ שטאַרקערע גאַראַנטיע ווי יעדער אַנדערער אָפּמאַך.

אויב די פעראייניגטע שטאַטען טראַכטען נישט וועגען בעגרעניצען די הוצאות אויפצוהאַלטען איהר פערטיידיגונג אויף דער געהעריגער הויך — האָט פּרעזידענט קולידזש ווייטער ערקלערט — איז עס נישט דערפאַר ווייל זיי ווילען זיך נישט סאָלידאַריזירען מיט דער אידעע פון אָפּמאַך, וואָס זיי האָבען אונטערגעלעגט. קעלאָגס אָפּמאַך ווערט נישט פאַר די אָפּשאַפונג פון דער נאַציאָנאַלער פערטיידיגונג, וואָס דאַרף שטענדיג זיין אָרגאַניזירט, כדי פאַר עווענטועלען אָנפאַל זיך קענען געהעריג פערטיידיגען. מיט דעם אָפּמאַך דאַרפען זיך די פעלקער פּאָליטיקער נישט אַנטזאָגען איינעם דעם צווייטען.

ספּאָרט-בעוועגונג.

נעכטיגע רעזולטאַטען פון די מייסטערשאַפטס-מעטשען אין פּוילען.

וואַרשאַ, 19 (טעלעפאָניש).

„וואַרשאַוויאַנקאַ"—„קראַקאָוויאַ" 2:2.

לעמבערג, 19 (טעלעפאָניש).

„פּאָגאָן" — „ל. ק. ס." (לאָדז) 3:4.

פּויזען, 19 (טעלעפאָניש).

„וואַרטאַ" — „ט. ק. ס." (טורען) 2:2.

קאַטאָוויץ, 19 (טעלעפאָניש).

„רוך" — „וויסלאַ" (קראָקע) 2:2.

פון די מייסטערשאַפטס-מעטשען וועגען דער „אַ" קלאַס אין לאָדז.

„ל. ט. ס. ג." — „טוריסטען" 1:3.

„ל.ט.ס.ג." האָט זיך מיט׳ן ראַזיגען נצחון פערזיכערט דעם טיטול-מייסטער פון לאָדז אויפ׳ן יאָהר 1928, און גייט אַזוי אַרום צו צום פינאַל וועגען אַריינגעהען אין דער „עקסטראַ-קלאַס".

„ג.ס.ס." — „סאָקאָל" 2:2.
„אַרקאַן" — „אוניאָן" 0:1.
„ווידזעוו" — „ס.ט.צ." 1:4.
„הכח" — „ק.ק.ס." 3:1.

„הכח" איז אויפ׳ן ראַזיגען מעטש אַרויסגעטרעטען מיט אַ שוואַכען צוזאַמענשטעל אָן סעגאַלען, [illegible]. דער מעטש איז געווען מעסיג אינטערעסאַנט. די ערשטע העלפט האָבען זעהר שוואַך געשפּילט. אין דער 2-טער העלפט האָט „הכח" געשפּילט מיט 10 מאַן אָן ערעלבוימען וועלכער האָט ביי דער פּויזע פערלאָזט דאָס שפּיל-פעלד.

דעם עהרענגאָל פאַר „הכח" האָט ערצילט פּערלבערג.

וועגען דער מייסטערשאַפט פון „ב" קלאַס אין לאָדז.

„שטערן"—„ל. כ. ס." ב. וו. 1:1 (0:0)

דער אויבענדערמאָנטער פוסבאַל-מעטש וואָס איז פאָרגעקומען וועגען דער מייסטערשאַפט פון „ב" קלאַס האָט צוגעצויגען אַן׳עולם פון 500 מענשען.

דער יונגער יודישער אַרבייטער קלוב „שטערן" האָט אויפ׳ן ראַזיגען מעטש אַרויסגעוויזען אַ בעדייטענדע פערבעסערונג אין זיין פאָרם, ווען ער וואָלט נאָר געהאַט אַ ביסעל מעהר דעצידירטקייט אונטער׳ן געגנערס טויער און גלויבען אין אַ זיג איבער זיין געגנער וואָלט ער זיכער דעם מעטש געוואונען מיט אַ גרעסערען רעזולטאַט.

„ל.ק.ס.ב.וו." האָט אויפ׳ן ראַזיגען מעטש געשפּילט ווי תמיד זעהר ברוטאַל און אפילו פערוואונדערט עטליכע שפּילער פון „שטערן".

דער רעזולטאַט איז פאַר „שטערן" זעהר אַ בכבוד׳ער ווייל ווי ס׳איז בעקאַנט געהערט „ל.ק.ס.ב.וו." צו די שטאַרקסטע מאַנשאַפטען אין דער „ב" קלאַס.

דאָס אויסגלייך טויער פאַר „שטערן" האָט ערצילט ראָזמאַרין.

צוליב׳ן שטאַרקען ווינד וועלכען „שטערן" האָט געהאַט פאַר זיך אין דער 2-טער העלפט האָט זי נישט אויסגענוצט אַ שטראַף-שטויס.

בעזונדערס אויסגעצייכענט האָט זיך פון „שטערן" דער טויער-מאַן שעפּס 1 און ביידע פערטיידיגערס.

„שמשון" — „פּאַגאָן" 2:0.

דער ראַזיגער מעטש, וואָס איז פאָרגעקומען וועגען דער מייסטערשאַפט פון „ב" קלאַס האָט זיך געענדיגט מיט אַ נישט פערדינטען נצחון פון „פּאַגאָן" אין פערהעלטניס פון 0:2.

ה. ב—ן.

דער סקאַנדאַל אויפ׳ן „ליגע"-מעטש „ל.ק.ס."—„וויסלא" פאַר׳ן צענטראַלען-פערבאַנד פון די פוסבאַל-קלובען אין פּוילען.

וואַרשאַ, 19. (טעלעפאָניש) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון צענטראַלען פערבאַנד פון די פוסבאַל קלובען אין פּוילען, ווי ס׳איז בעטראַכט געוואָרען דער סקאַנדאַל אויפ׳ן פאָרגעקומענעם „ליגע"-מעטש אין לאָדז צווישען קראָקאָווער „וויסלאַ" און לאָדזער „ל.ק.ס.".

נאָך דער פערשטענדיגונג מיט׳ן שידסריכטער פון מעטש אינזשינער דורדיק איז בעשלאָסען געוואָרען צו מאַכען אַ צוגאָב-שפּיל פון 26 מינוט.

דער מעטש וועט פאָרקומען אין וואַרשאַ און וועט זיך אָנהויבען מיט אַן׳עלף-מעטער שטויס צו „ל.ק.ס." ביי אַ רעזולטאַט פון 1:2.

קיין פּובליקום וועט צום מעטש נישט צוגעלאָזט ווערען.

דאס יודישע לעבען אין מעקסיקא.

(א בריף פון מעקסיקא).

אזוי ווי די טויערן פון א סך אימיגראציע־לענדער זענען פערשלאסען, איז אין דער לעצטער צייט מעקסיקא געווארען דאס ארט, וואו דער בליק פון פיל יודישע עמיגראנטען פאלט, און יעדער שיף, וואס קומט אן אין מעקסיקאנער פארט „וועראַ־קרוץ" שפייט זי אויס אמאל מעהר אמאל ווייניגער אפיסעל יודישע איינוואנדערער. אזוי איז אין חודש מאי אהערגעקומען איבער 200 — און אין חודש יוני קרוב 170 יודישע עמיגראנטען.

מיט'ן אנקומען פון מעהרערע עמיגראנטען — מייסטענס ארימע — שווימען אויף ארויס פערשידענע פראבלעמען, פאר וועלכע די היגע געזעלשאפטליכע טוער זוכען א לייזונג. אין ערשטער רייה די קרעדיט־פראגע. ס'קומען — ווי שוין געזאגט — ארימע עמיגראנטען, און באלד אין ערשטען טאג, ווען ער וויל זיך נעהמען צו עפּיס, ווען ער וויל זיך בעווארגען מיט א „פעקעל" און ארויסגעהן „פערלען", בלייבט ער שטעהן מיט א גרויסען פראגע־צייכען: „וואו נעמט מען א פאר פעזעס". ביז פאר קורצער צייט האט דאס היגע „בני ברית ביורא" נעבארגט קלענערע און גרעסערע סומען אבער נאר צו אזעלכע, וואס האבען נע־ברענגט 2—3 גוטע זשיראנטען. אבער וואו זאל א „גרינער" נעהמען זשיראנטען. איז נישט זייער ראנה. קומט אזא „גרינער" וויינט ער אוים 25 פעזעס, וואס איז ערשט דא אין מעקסיקא ווי־דער נארגישט, איז דערפאר ארויסגעשוואומען דער געדאנק פון שאפען א קרעדיט־אנשטאלט. אבער לעת עתה איז אלעם איינגעשלאפען.

דאס אויביגע איז געזאגט בנוגע „לופט־מענשען", וואס מוזען זיך נעהמען צום האנדעל. דאַ־געגען איז אין א פיל בעסערער לאגע דער האנד־ווערקער. כמעט אלע בעלי מלאכות, ווי שניידער, שוסטער, אויבערטייל־מאכער, א. אנד. בעקומען פאר ארבייט.

א גרויסע מעלה ווייזט ארוים די היגע אימי־גראציע, וואס זי בעשטעהט לרוב פון אריבערגע־ברענגטע, א ברודער ברענגט א ברודער, א שוואַ־גער — א שוואגער און אזוי סתם קרובים, די קרובים האלבוועגס דא איינגעארדנעטע, גיבען במילא אכטונג, אז זייער קרוב זאל נישט פאלען קיינעם צו לאסט, און דאס פערגרינגערט אויך דעם עלענד פון אנדערע אימיגראציע־לענדער.

דער גרעסטער טייל פון די עמיגראנטען קו־מען פון רוסלאנד. אבער אויך פוילען און גאליציען זענען שטארק פערטרעטען.

די געזעלשאפטליכע ארבייט, שטויסט זיך דא אן אויפ'ן מאנגעל פון אינטעלעקטועלע כחות. אלע ארגאניזאציעס, ווי די „יאנג מען היברו אסאָסיי־שאן" די ציוניסטישע ארגאניזאציע און דער לעצ־טער געגרינדעטער „ראדיקאלער ארבייטער־צענ־טער" ארדנען איין לעקציעס אויף פערשידענע טע־מען, פאר וועלכע עס פעהלט אבער אינטערעס, ווייל די לעקטארען זענען כמעט וואך־ווערכענטליך איין און די זעלבע, טראץ דעם אלעם זענען פאר־האן גרויסע מעגליכקייטען פאר אלע גוטע און נוצליכע ארבייט אויפצוטון, איז עס אבער, ווי אומעטום, מ'רייסט זיך, און מ'זירעלט זיך, „רעכ־טע מיט לינקע", „בונדיסטען" מיט קאמוניסטען א. אז. וו.

אין דער לעצטער צייט האבען אויך איינמאל אנגעהויבען ערשיינען 2 וואכענבלעטער, „דער פריינד" און „די וואך". סיי די ערשטע סיי די צווייטע האבען ארויסגעגעבען 2 נומערן און אויפ־געהערט צו ערשיינען. הייסען הייסט עס דורך סכ־סוכים אין די רעדאקציעס... אבער מיר ווייסען, אז דאס איז פשוט געשעהן דערפאר, ווייל זיי האבען נישט „גענומען" דעם עולם, וועניגסטענס עפּיס אינטערעסאנטעס פונ'ם מעקסיקאנער לעבען האט מען געפונען נייעס פון מאסקווע, און נאכאמאל פון מאסקווע... א חוץ דעם גיבען ארויס די „יאנג מען" א חודש־זשורנאל אונטערן טיטעל „אונזער ווארט", וואו ס'ווערט מעהר פלאץ געשענקט די היימישע אנגעוועהטאנטע פראגען. אויך די ציוניס־טישע ארגאניזאציע פלאנט ארויסצוגעבען א איי־גענע צייטונג, נאר ליידער זי געביך אויף געלד־מאנגעל...

די איינציגע יודישע שול, וואס עקסיסטירט דא, פראגרעסירט פון טאג צו טאג. היינט לערנען אין דער שול קרוב 90 קינדער, געטיילט אין 4 קלאסען. איצט איז די שול־לייטונג צוגעטרעטען איינצוארדנען נאכמיטאג־שעה'ן פאר ספעציעלע יו־דישע לימודים, פאר די קינדער וואס בעזוכען די רעגירונגס־שולען.

אויך די „יודישיסטען" ווילען גרינדען א „יודיש וועלטליכע שול". אבער לעת עתה בלייבען זיי ביים וועלען. אויף אנ'עלטערען־פערזאמלונג האט — נאכדעם ווי איינער האט אוועקגעלעגט א גאנצע דרשה וועגען קינדער־ערציהונג (דרך אגב איז ביי זיי אליין אויך נישטא קיין אייניקיים) איינער א פראסטער יוד נעפרעגט, זאגט מיר נאר, אלצדינג גוט אבער „ראווגען וועט מען דארט", שיק איך מיין יונגעל... און מיט דעם איז מען זיך צוגאנגען.

זייט צוויי וואכען גאסטראלירט דא א יודישע טרופּע אויס ארגענטינא אונטער דער דירעקציע פון מאריס ברוים, וועלכע שפּילען צוויי מאל וועכענטליך. ביז היינט האבען זיי נעגעבען „פאר דער חופּה" פון סיגעל, „דער קארטען שפּילער" פון קאברין, און „דעם צדיק'ס משפּחה" פון קארנבלים. אין דעם היגען מאנאטאנעם לעבען איז דאס ער־שיינען פון דער טרופע א ערפרישונג, און דאס טעאטער וואו די טרופע שפּילט, איז מאקי — קיין עין הרע — פול מיט אחינו בני ישראל. און ווי ס'הייסט וועלען זיי דא פערבלייבען א לענ־געָרע צייט.

ש. קושער.

אויף א יודישען באנקעט.

(ענדע פון 3־טע זייט)

רען דער ציוניסטישער באנקעט לכבוד לארד באלפור.

לארד באלפור אליין, וועמעס אכציגסטער געבורטסטאג איז אגב לעצטענס געפייערט געווא־רען, האט צוגעשיקט א בריף, אין וועלכען ער דריקט אוים זיין צופרידענהייט מיט דער אונטער־נעהמונג און זאגט, — „איך וויל גלויבען, אז דער באלפור וואלד וועט זיין נישט בלויז א בעווייז פון גוטען ווילען צו מיר פערזענליך, נאר אויך א צייכען פון לאיאלען צוזאמענארבייטען צווישען דעם ענגלישען יודענטום און די ענגלענדער, אין דער פערווירקליכונג פון דער גרויסער אונטערנעה־מונג".

אינטערעסאנט זענען אויך געוועזען די רעדעס, וועלכע זענען געהאלטען געווארען ביי דעם באנ־קעט. דאס זענען נישט געוועזען די שאבלאנע רע־דעס, וועלכע מ'הערט אויף באנקעטען, אפילו וואו גאר גרויסע פערזענליכקייטען קומען זיך צונויף פאר גאר גרויסע צוועקען.

מיר קענען זיך נישט אפּשטעלען אויף אלע רעדעס און וועלען בלויז איבערגעבען אייניגע אויסצוגען.

לאיד דזשארדזש האט געזאגט:

„...אלס אויסערן־מיניסטער פון דער רעגירונג, פון וועלכער איך בין געוועזען דער פּרעמיער, האט לארד באלפור איבערגעגעבען די דעקלאראציע, וועלכע האט געגעבען די מעגליכקייט, אז אזעלכע וואונדערבארע רעזולטאטען זאלען קענען דער־גרייכט ווערען פון יודען אין דעם ווידער אויפבוי פון פּאלעסטינע. כ'קען זיך פערלאזען, אז די יו־דען וועלען קענען דורכפיהרען דעם פּראיעקט פונקט אזוי גלענצענד, ווי גלענצענד עס איז זיין גאנצער בעגריף".

סער הערבערט סעמועל זאגט: „צו פערפלאנ־צען א וואלד אין פּאלעסטינע איז א וואונדער־בארער פּלאן ווי צו אפּשאצען לארד באלפור'ס גרויסע לייסטונגען פאר פּאלעסטינע. זיין שטאאטס־מאנשאפט האט מעגליך געמאכט די פערפלאנצונג פון א פאלק. א וואלד איז א גוטער ס.מבאל".

לארד־מעלטשעט זאגט צווישען אנדערען: „צום ערשטען מאל פערזאמלען זיך אין דעם גרויסען זאל נישט בלויז גרויסע בירגער פון דער גרויסער אימפּעריע, נאר אויך אזעלכע, וואס ווילען העל־פען אין דער אויפבויאונג פון פּאלעסטינע... די יודישע היים מאכט פארטשריט. מען קען ערוואר־טען דעם גרעסטען ערפאלג... מיט א פאר יאהר צוריק האט מען אויף די איצטביליהענדע פּאלעסטי־נער פעלדער נישט מעהר געהאט ווי בלאטע, זומ־פען און מאלאריע. ווי שנעל אלעס האט זיך גע־ענדערט! און אלץ איז געטון געווארען נאר פון די הענט פון אונזערע ברידער... פּאלעסטינע נוי־טיגט זיך אין בעוואלדונג. מיר וועלען היינט שא־פען די נויטיגע פינאנציעלע מעגליכקייטען פאר דער גרויסער אויפגאבע..."

לארד בירקענהעד, וועלכער רעכענט זיך אין ענגלאנד אלס דער מאטזעבליכער פיהרער פון דער רעגירונג, כאטש באלדווין איז דער פּרעמיער, האט גערעדט וועגען לארד באלפור אלס גרויסע פערזענליכקייט און שטאטסמאן און וועגען די שוועריגקייטען וועלכע די בריטישע רעגירונג בע־גענענט אין דורכפיהרען די באלפור-דעקלאראציע. נאכדעם רעדט ער וועגען יודען בכלל:

„מען דארף באַר לערנען און פערשטעהן די געשיכטע פון יודישען פאלק. די טראדיציאנעלע יודישע געשיכטע האט זיך אריינגעוועבט אין לע־בען פון אלע פעלקער. דאס יודישע פאלק איז געוועזען צוזיים און צעשפּרייט אין דער גאנצער וועלט. עס האט שרעקליך געליטען. מען האט איהם אלע נגישות אנגעטון. זיי זענען אבער גע־בליבען שטארק אין זייער גלויבען, און זייער טרא־דיציע. אין די ערגסטע צייטען האבען די יודען נישט געצווייפעלט אין זייער צוקונפט. אין דעם ליגט דער סוד פון זייער קיום..."

לארד בירקענהעד דערמאנט די אלע יודען, וואס האבען געהאלפען מאכען די ענגלישע אימ־פּעריע גרויס און שטארק. ער רעכענט נאכדעם אוים א גרויסען צעטעל פון יודען וואס האבען זיך אויסגעצייכענט אין דער פּאעזיע, אין דער לי־טעראטור און מוזיק. ער רעדט מיט גרויס התפּעלות וועגען דער יודישער ליריק, און זאגט פאָרויס פאר יודען א גליקליכע צוקונפט.

עס האבען אויך גערעדט לארד רעדינג, דזשיימס דע-ראטשילד, דער לארד־מער און אנ־דערע.

די סענסאציע פון דעם אוונט איז אבער געוועזען, ווען דער חזן, אפרים לעווין, האט גע־מאכט די „המוציא" בקול רם. מילא, אז די גוים האבען אויפ'ן מאמענט נישט פערשטאנען וואס דא טוט זיך, איז קיין וואונדער נישט. עס זענען אבער אויך געוועזען א היבש ביסעל יודען, וועמען די המוציא האט שטארק איבערראשט.

נאכ'ן עסן האט דער זעלביגער חזן געבענשט מיט מנין.

און דאס איז געוועזען צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע, אז די ווענד פון דעם אלטען גילד־האל האבען געהערט א יודיש ווארט.

דעם אפּעל וועגען געלד האט גראד געמאכט פּרוי סנאודען, די פרוי פון דעם פינאנץ־מיניסטער אין מאקדאנאלד'ס קאבינעט, און אונטערשטיצט פון לארד רעדינג. ביי דעם באנקעט איז געשאפען ערום אכציג טויזענד דאלאר.

פון די גרעסערע בייטראגען זענען 25 טויזענד דאלאר פון בערנארד באראן, און 5 טויזענד דאלאר פון לארד מעלטשעט.

עס איז געוועזען א גראנדיעזע אונטערנעהמונג און פאר'ן לאנדאנער יודענטום — א גרויסע היסטא־רישע פּאסירונג.

ש. קאלדאוויצקי.

Dr. H. WOLKOWSKI

צוריקגעקעהרט

— און איבערגעצויגען אויף —

צעגעלניאנא 25, טעל. 26-87

ספּעציעל ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע, אלע ארט אנא־ליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען.

נעמט אן פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אוו.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאר הויט־, נאז־, האלז־ און לונגען־קראנקהייטען

קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-31.

אכטונג, לעזער פון וויענעלא־גורא און קראשעוו!

— דעם —

„נייעם פאלקסבלאט"

בעקומט איהר יעדען פריהמארגען פון 8 זייגער אין דער ווילע בענדימאוויטש נעבען יאניצקי פעלדשער ביים צייטונגס פערקויפער ט. יאמניק. אין טראג אויף אפּ א היים.

צום 5־טען מאל אונטער דער חופּה

3 מאל גע'גט און 3 מאל חתונה געהאט מיט'ן זעלבען מאן. — די יונגע, רייכע אלמנה און דער פעסט־געבויטער מאנספּערזאן.

פון לובלין שרייבט מען:

אויף לובארטאווסקא גאס רעדט מען איצט זעהר פיל וועגען א פאר פאלק ב., וועלכעס האט היינטיגע וואך ווידער אמאל חתונה געהאט.

ער — א 40־יעהריגער, הויכער ברייט־ביינינער און פעסט־געבויטער מאנספּערזאן האט חתונה געהאט קוים צום 4־טען מאל, זי, א 36־יעהריגע האט אבער זיך בעקאנט מיט די חופּה־שטאנגען שוין צום 5־טען מאל, ביידע צוזאמען אבער — צום דריטען מאל.

זי — א מיידעל מיט אריכע ירושה און מיט א אייזען־געשעפט האט חתונה געהאט פאר א חסיד'ישען יונגעמאן, מיט וועמען זי האט לאנג נישט געלעבט, ווייל ער האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער יונגערמאן האט געמענט בלייבען זיצען „ביז'ן גרויען צאפּ", ווייל יא חתונה געהאט און נישט חתונה געהאט איז ביי איהם סיי, ווי אלץ איינס. דער ראבינאט האט דעריבער אהן לאנגע טענות, בלויז אויף א ציינגיש פון א דאקטאר, וואס זי האט פארגעשטעלט, צוגע'פסק'נט איהר א גט. מיט'ן צווייטען מאן האט זי אויך גאנץ שנעל אפּגעפּארטיגט א ראנק א צופאל; ער איז קראנק געווארען אויף א בויך־טיפוס, 4 וואכען נאך דער חתונה און איז געשטארבען.

א יאהר צייט איז זי געזעסען אהן א מאן. כל'ערליי שידוכים האט מען איהר פארגעשלאגען; די שדכנים האבען איהר טירען אפּגעריסען; בעלנים אויף דער רייכער אלמנה האבען נישט געפעהלט. יעדע וואך האט זי געמאכט נייע זעהונגען; די חתנים זענען אבער איהר נישט געפעלען, ווייל מעהרסטענטייל זענען עס געווען אויסגעדארטע, פער'צרה'טע יונגעלייט, מיר פון לעבענס־מאטער־נישען און האבען געזוכט ביי דער יונגער און רייכער אלמנה צו קומען צו די כחות. זי אבער האט געזוכט א מאנספּערזאן, וועלכער זאל איהר אימפּאנירען און מיטרייסען.

ענדליך האט מאיר'ל דער שרכן איהר אויס געזוכט א סחורה; א יונגערמאן מיט א פּאר ברייטע פּלייצעס, ציגיינער־שווארצע האר און דער עיקר — מיט א ציגיינערישען טעמפּעראמענט, דעם הייסען אטעם זיינעם האט זי דערפיהלט, ווי נאר זי האט איהם דערזעהן און אין עטליכע טעג אר־רום האט זי אין איהר איינגענע, פּיין־איינגעארדנע־טע וואוינונג געשטעלט מיט איהם א חופּה.

3 חדשים האט דאס פּארל געלעבט זעהר בשלום; זי האט געפיהלט, אז זי האט א מאן אין איהר הויז און איז געווען זעהר צופרידען.

ביסלעכווייז האט זיך דאס ווייבעל ארומגע־זעהן, אז דער פערגעניגען קאסט איהר צו טייער! דעם מאן אינטערעסירט דאס געשעפט, ווי מער פאר־א־יאהריגער שניי, זי מוז דעם גאנצען עול אויף איהרע פּלייצעס טראגען און זי האט אנ־געהויבען צו בונטעווען געגען „אומזיסטען פרעסער". דער אומזיסטער פרעסער האט זיך אבער נישט געלאזט שפּייען אין דער קאשע און איהר גע־געבען צו פערשטעהן, אז ווען נישט איהר רייכ־קייט, וואלט ער איהר פּנים נישט נעוואלט אנ־קוקען, וואלט ער גענומען א כשרה בתולה. די מחלוקה האט זיך אבער פערשארפט און דאס פּארעל האט זיך גע'גט.

בלויז איין חודש איז אוועק און די גרושה האט זיך צוריק פערבענקט נאך איהר גע'גט'ן מאן. זי האט אפילו געפּרובט זיך לאזען רעדען שידוכים, אבער ווען זי האט פערגליכען די נייע בעלנים אויף איהר מיט איהר גע'גט'ן מאן, האט זי אלץ מעהר און מעהר חרטה בעקומען, וואס זי האט ארויסגעלאזט פון איהר שטוב אזא ליכ־טיגען מאנספּערזאן: ער האט טאקע נישט ליב צו ארבייטען — האט זי זיך שפּעטער בערעד־כענט — אבער איין קוק אויף איהם, איז דאך ווערט דאס גאנצע געלד. זי האט דעריבער אונ־טערגעשיקט שלוחים און אין עטליכע וואכען ארום האט „דער טאטע די מאמע גענומען". דאס פּארל האט צוריק חתונה געהאט.

אנגעפּרעהט זיך עטליכע חדשים איז דעם ווייבעל, אליין זעהר א ארבייטסזאמע, ווידער פער־מיאוס'ט געווארען דאס אומזיסטע פּאסטעווען פון איהר פּארשוין; ווידער זענען אויסגעבראכען מחלוקת'ן און ווידער אמאל האט עס זיך געענדיגט מיט א גט.

עטליכע חדשים איז דאס ווייבעל געזעסען אהן א מאן. בעלנים אויף איהר זענען געווארען אלץ ווינציגער! מענער האבען זיך פאר איהר פשוט געשראקען און מיט יעדען טאג איז גע־וואקסען די מרה־שחורה ביי איהר אין שטוב. וואלט זי זיך נישט געשעהמט פאר מענשען, וואלט זי ווידער אמאל זיך איבערגעבעטען מיט איהר לעדיג־געהער דעם קאלטען נזלן און טעמפּעראמענטפולען מאנספּערזאן. שעהמט זי זיך אבער פאר די שכנים. מאכט זיך א צופאל און דאס פּארל טרעפט זיך אין „קארסא" אויף א פארשטעלונג פון „סקאלא"־טעאטער. און ביידע האבען גראד געהאט שכנות'־דיגע פּלעצער. דאס פּארל האט זיך צושמועסט, פריהער האלב־שעהמעוודיג, ווי א יונג פלירט־פּארל, שפּעטער אביסעל דרייסטער — נו, אלטע בעקאנטע און סוף כל סוף האט ער איהר בע־גלייט אהיים ביז'ן טויער. זי האט זיך אויפ'ן וועג אויסגעפרעגט, ווי איהם געהט און וואס ער טראכט צו טון, ער האט איהר געענטפערט מיט א האלבען קרעכץ און פערזיכערט, אז ווען זי זאל איהם קיין שאד נישט זיין, וואלט ער שוין לאנג חתונה געהאט, ארער אוועקגעפאהרען פון לובלין. אויף צו־מארגענס האט זיך דאס פּארל טעלעפאניש דורכגעשמועסט און אלץ בסוד סודות, און נאך עטליכע וואכען בעגייטען פלירט, האבען זיי טאקע היינטיגע וואך געשטעלט אין נאלענטשאוו א חופּה און צוריקגעקומען קיין לובלין, ווי א יונג פּארל.

די מילך=ווירטשאַפט אין ארץ - ישראל.

איינע פון די שווערסטע פּראָבלעמען, אַן וועלכע עס שטויסט זיך אָן דער אַ יפּכוי פון ארץ ישראל איז אָהן אַ ספק די פראַגע ווי אַזוי איינ־צואָרדנען דעם יודישען קאָלאָניסט אין דער איבער־גאַנגס־צייט. ד. ה. אין דער צייט, וועלכע ליגט צווישען פּלאַנצען און רענטירען, און וועלכע איז ביי יעדער קאָלאָניזאַציע די שווערסטע צייט, אַ פשיטא דער א״י־דיגער, די וויכטיגסטע סיבות ווענען:

און איז פערהעלטנישמעסיג אַ קליין לאַנד אין דער קולטורפעהיגער באָדען איז שטאַרק בּעגרע־ניצט. בּמילא איז דער פּרייז פון באָדען טייער, כּדי עס זאָל זיך לוינען צו פערווענדען איהם אויף פלחה (תּבואה־אַקערבוי).

ביי אַקערבוי פאָדערט זיך ביי אַ פאַמיליע וואָס בעשטעהט פון 5 פערזאָן אַ שטח פון 300 דונאַם, און ביי אונזערע באָדען־פערהעלטנישען און פּרייזען איז עס אַ צושווערער ביסען.

ווידער איז וויכטיג, וואָס ביי פלאַנצונגען קאָן דער יודישער קאָלאָניסט אויסנוצען און אָנווענדען זיין איינגעבוירענע אינטעליגענץ און שפּעקולאַטי־ווען גייסט. די הויפּט סבּה איז אָבער די, וואָס שוין נאָך עטליכע יאָהר איז די הכנסה פון פּלאַנ־טאַציעס אַ עלכע, וואָס גיט דעם פּלאַנטאַטאָר די פולע מעגליכקייט צוריקצוקעהרען זיך צו דעם העכערען לעבענס־שטייגער, צו וועלכען דער א״י־דיגער יודישער קאָלאָניסט איז געוואוינט געוועזן צו פיהרען אַמאָל, אין זיין פריהערדיגער היים.

נישט בּחנם ווּצעלט מען זיך טאַקי ביי אונז אין א״י דאָס אייגענטליך איז פּתח־תקוה אָדער אַנדערע אָראַנזשען־קאָלאָניעס גאָרנישט קיין קאָ־לאָניעס נאָר גאָר אַ פאַבּריק שטאָט וואו עס ווערען פּראָדוצירט אָראַנזשען פאַר׳ן וועלט־מאַרק ווייל די פּרדסים־אייגענטימער האָבען כּסדר צו טון מיט בערזע־קורסען, מיט עקספּאָרט, האָסע, בע־סע און אין דער אמת׳ען האָט פּלאַנטאַציע מעהר צו טון מיט וויסען, קולטור, קאַלקולאַציע און אַנ־דערע סוחרישע איינענשאַפטען ווי מיט איינפאַכען פויערים־שוויים און פיזישער אַרבייט, און דערפאַר מאַקי ענטשפּרעכט עס אַזוי זעהר דעם יוד און דערפאַר טאַקי איז דער יודישער פּלאַנטאַטאָר ערשטקלאַסיג, דערהויבענדיג די פּלאַנטאַציע צו אַ העכער שטופע.

איז אָבער דאָ איין חסרון, וואָס פּלאַנטאַציע אין ארץ־ישראל פאָדערט, אַז אין משך פון עטליכע יאָהר זאָל מען אין איהר אינוועסטירען אַ היבש ביסעל אַרבייט און געלד, צווישען דער פּלאַנצונגס צייט אין דער ערשטער הכנסה ליגט געוועהנליך אַ קימאַ לן פון 4—7 יאָהר, אָבהענגיג פון דער סאָרט פּלאַנצונגען און צום אומגליק פאָדערט דער מאָגען אויך אין די 7 טרוקענע יאָהרען עסען.

פאַר מיר פערזענליך, צוקוקענדיג זיך צו דער זאַך פון דער נאָהענט איז עס גאַנץ צווייפעלהאַפט צי אויף דעם געביט פון גרינס־און עופות־צוכט וועלען יודען אַזוי געשווינד קאָנען ערפאָלגרייך קאָנ־קורירען מיט אונזערע געשוועסטערקינדער, דער אַראַבּישער פאַלאַך האָט אויף דעם געביט ספּע־ציעל גינסטיגע בעדינגונגען, וועלכע שטעלען איהם כּמעט איבער יעדער קאָנקורענץ אין דער פּראַקטיק זהע איך דערוויל פערקעהרט, אַז נישט נאָר שטעלט דער אַראַבּישער פאַלאַך צו גרינס און עופות פאַר דער יודישער שטאָט נאָר אויך אינ׳ם יודישען דאָרף, אין אַלטען און אפילו אין נייעם האָט אַ אָב־גאַנג דאָס אַראַבּישע גרינס, ווייל דעם יודישען קאָ־לאָניסט מאַכט אויס דאָס גרינס פיל טייערע,

(בּריף פון תל=אביב).

ווען ער מאַכט עס אַליין, און ער קויפט זיי דער־ריבער גער, פאַר בּילינער ביים אַראַבער.

אַ דאַנק אַ גאַנצער ריה סבּות און ספּעצי־פישע בעדינגונגען איז דער יוד גראָד אין דער מילך ווירטשאַפט קאָנקורענץ־פעהיג געגען דעם אַראַבער און בּאמת איז די מילך־ווירטשאַפט אימשטאַנד צו ווערען אַ היבשער הכנסה־קוואַל פאַר׳ן יודישען דאָרפסמאַן, און בּפרט נאָך אין דער צווישען־צייט ווען קיין אַנדערע סטאַבּילע הכנסה־קוואַלען זענען נאָך דערווייל נישטאָ, זעהר לייכט קאָלט דער מילך־צווייג געקאָנט העלפען דעם קאָלאָניסט איבּערצולעבען די שווערסטע צייטען צווישען פּלאַנ־צען און שניידען איז אָבער דאָ אַ צרה, וואָס אויף אויף דעם געביט־פּונקט ווי אויף פיל אַנדערע געביטען פונ׳ם יודישען לעבען — הערשט אַזאַ כאַאָס אַזאַ מין הפקרות, וואָס עס איז זיך זעהר שווער גאָר פאַרצושטעלען.

איך וועל אָפּעררירען בלויז מיט אָפיציעלע צי־פערען. געוועהנליך פיהרט זיך אין ארץ־ישראל, דאָס יעדע קאָלאָניע האָט אַ צענטראַלע „מחלבה" וואו אַהין אַלע קאָלאָניסטען פון דער קאָלאָניע שיקען אָפּ זייער מילך.

פון דער צענטראַלער קאָאָפּעראַטיווער „מחל־בה" ווערט די מילך מיט אויטאָס 1 אָדער 2 מאָל טעגליך אָפּגעשיקט אין דער נאָהנטסטער שטאָט אַריין צו אַ אַנגראָסיסט דאָרט ווערט די מילך שוין צוטיילט צו אַזוי גערופענע מילכינערס (מחל־קים), וועלכע טראָגען שוין פונאַנדער די מילך אין די פּריוואַטע הייזער.

טאָ שטעלט זיך פאָר, דאָס אין חודש יוני, ווען דער קאָלאָניסט אין תל אביב למשל האָט געצאָהלט 10 פּיאַסטער פאַר אַ סאָטל (12 גלעזער מילך האָט דאָר דערזעלבער מילך דער קאָלאָניסט אויפ׳ן דאָרף בעקומען נישט מעהר ווי 4 פּיאַסטער מיט דריי צעהנטעל, דאָס הייסט, אַז כּמעט 60 פּראָצענט איז פערלוירען געגאַנגען צווישען דאָרף און שטאָט, צווישען פּראָדוצענט און קאָלאָניסט.

וואו קומט אַהין דער רעשט, די 60 פּראָצ. פרעגט איהר? פאַרהאַן נענוג הענד אין דערמיט, גרעסערע און קלענערע: בּלויז דער מילכינער, וועלכער לעגט אַריין אין גאַנצען עסק נישט מעהר ווי די צוויי בּלעכענע קאַנען אויף פונאַנדערצוטראָגאַן די מילך בעקומט 3 פּיאַסטער פון סאָטעל, די רעשט ווידער נעמט אַראָב דער אַנגראָסיסט טאָ זעהען מיר טאַקי, אַז ״ער יודישער קאָלאָניסט, וועלכער האָט געפּרובט מאַכען אַ ערליכען לעבען פון מילך ווירטשאַפט טריקענט איין פון טאָג־צו־טאָג צוזאַמען מיט זיין קיה ביז ער מוז אַ פער־צווייפעלטער אויפלעזען די מילך־ווירטשאַפט ווייל ער בעקומט פאַר זיין מילך אפילו נישט גענוג אויף צו ערנעהרען זיין קיה, און דערפאַר זעהען מיר טאַקי ווי אַ צווייג וועלכע האָט געקאָנט ווער־רען אַ בּרכה פאַר׳ן לאַנד געהט איין איבערגע־העגדיג בּיסלעכווייז אין אַראַבּישע הענד.

ש. פרידמאַן.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רע־דאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אָנגוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
[illegible]
גילטיג דעם 20-טען אויגוסט 1928

7948. אַ פערוואָגעלטער.

7949. בן א—ר.

7950. אַ שט. לעזער פון קאָלודניאַווא 42.

7951. אַ ד״ר פילאָזאָפיע.

7952. שטערן פון וויסאָקע גאַס.

ווענען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פער־שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטפערנגענדיג די צייטונג.

7953. שמ. ג—ן.

פּרינציפּיעל טאָר קיין פאָטער נישט אָפּטרע־טען אָהן דער הסכמה פון הויזווירט זיין וואוינונג דער טאָכטער.

נישט מעהר אַזוי ווי אין דעם פאַל האַנדעלט זיך נאָר וועגען 1 צימער און איהר דינגט זיך נישט קיין צווייט וואוינונג, נאָר ווערט אויפגענו־מען אין אַ זקנים-הויז, בעת די איבעריגע מינד־יעהריגע קינדער אייערע קלייבען זיך ווייטער וואוינען אין דער זעלבער דירה אין וועלכער זיי וואוינען שוין פון געבּורט אָן, ווערט דאָס גערייכט קיין עקסמיסיע נישט געבען, נאָר פערקערט אַנער־קענען די טאָכטער אַלס די עלטסטע און אָפּיעקונ־קע פון דער משפחה פאַר אַ לעקאַטאָרקע פון דער וואוינונג.

7954. ה. ד. פון אַלעקסאַנדרינסקאַ 24.

די שטראָף פאַר הויזירען אין פויזען איז אויפ׳ן סמך פון דער אַמנעסטיע אין גאַנצען גע־שענקען געוואָרען.

מילא, די סומע, וואָס איהר האָט שוין אויפ׳ן חשבון פון דער שטראָף איינגעצאָהלט איז פערפאַלען.

7955. ד. בלאָוואָטנער.

געוויס האָט דער לאָקאַטאָר נישט קיין רעכט אָהן דער הסכמה פון הויזווירט צו פערוואַנדלען אַ וואוינונג אין אַ געשעפטס-לאָקאַל און אויך נישט פערקערט אַ געשעפטס-לאָקאַל און אַ וואוי־נונג. נאָכמעהר, ס׳איז אפילו נישט ערלויבט איי־גענווילליג צו ענדערען די בראַנזשע פון אַ גע־שעפטס-לאָקאַל, פונדעסטוועגען אַן׳עקסמיסיע צוליב די אויסגערעכענטע טעמים ווערט אַרויסגעגעבען גאָר אין אויסנאַהם-פאַלען בּפרט, ווען דורך דער פאָרגעקומענער ענדערונג פערערגערן זיך די בעדינגונגען פון אָבמאַך.

—:O:—

7956. אַ לעזער פון אַגראָדאָווא.

די הנהות ביים מיליטער דינסט האָבען די שילער פון דער לאָדזער שטעטישער האַנדעלס שול.

7957. פּ. ר.

איהר קאָנט פאַר קיין עמיגראַנט נישט בע־טראַכט ווערען, ווייל דער ציל פון אייער רייזע איז נישט אויסצופיהרען אַ בעשטימטע פיזישע אָדער גייסטיגע אַרבייט צוליב פערדינסט.

7957. סטודענט ק. וו.

דער פערפּליכטענדער טערמין פון אַ דעקרעט אָדער פעראָרדנונג הויבט זיך אָן פון דער דאַטע נישט ווען דאָס געזעץ-ווערק איז פערטיג געוואָ־רען באָר פון טאָג, ווען ס׳איז פערעפענטליכט גע־וואָרען אין דז. אוסטאַוו.

7953. אברהם זאַכאַריאַש.

דער 175 אַרטיקעל פון דער פעראָרדנונג פון פינאַנץ-מיניסטער פון 20 ליסט. 1926 וועגען די אויספיהר כּללים צום אוסטאַוו וועגען סטעמ־פּעל אָפּצאָהלונגען איז טאַקע אין דעם פּרט דורך דער פעראָרדנונג פון פינאַנץ-מינסטער פון 9 דעצ. 1927 (דזש. אוסט. 4 פאַר. 24. פון 1928 יאָהר.) געענדערט געוואָרען. לויט׳ן אַרט. 1 פון דער דערמאָנטער פעראָרדנונג מוז אַ בקשה וועגען אַ קאָנצעסיע צו האַנדלען מיט אַלטוואַרג אָדער א.ג. לידענציע וועגען אַ הויז-האַנדעל פאַר אַ מינדיעה־ריגען הויזירער אָפּגעצאָהלט ווערען מיט סטעמפּעל שטייער אין דער הויך פון 3 זל.

Dr. med.
J. BETTE
PIOTRKOWSKA 6
פערריזט.

Dr. med. A. Uryson
קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-85
איז צוריקגעקומען.
נעמט אָן פון 3 ביז 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

פערקויפט צום טייוועל.

(14 (ראָמאַן).

— מיינט איהר, הייסט עס, אַז דער קינזשאַל...

— אין קאָן אַ טעות האָבען. אַ געהיים-אַגענט דאַרף אָבער אָפט נעהמען אין אַכט, — און דאָס האָט שוין אָפט בעשטעטיגט די פּראַקטיק—אַז דער רוב פערברעכער-„אַמאַטאָרען" ווערט אונגעהויער גאַריש מיט דעם מאָמענט, וואָס זיי הערען אויף צו זיין אָרענטליכע מענשען. עס זענען דאָ פאַלען פון פערברעכען, ווען דער נאָמען און דער אַד־רעס פון דעם מערדער איז געווען אויסגראַווירט אויף דעם רעוואָלווער אָדער מעסער. איהר האָט דאָך שוין אוראי אַליין געהערט וועגען דעם, ה׳ דאָקטאָר! לאָמיר זיך אָבער געהמען צום עיקר. איך האָב שוין דאָ געזעהן אַלץ, וואָס איך האָב בעדאַרפט זעהן. די הויפּט-זאַך — ריהרט זיך נישט צו צום קינזשאַל, הגם איך בין חושד, אַז דער מערדער האָט געאַרבייט אין הענדשקעס.

דער דאָקטאָר האָט אַוועקגעשטעלט אַ שטול לע׳ם דער בעט, געעפענט די וואַליזקע, און צו־בעטראַכטען צו דער בעטראַכטונג פון טויטען קערפּער.

— און די זייטיגע טיר, וואוהין פיהרט זי? — האָט קליין אַ טראַכט געטון — אודאי צום שלאָפ־צימער פון דער פלימעניצע.

ער איז צוגעגאַנגען און אָנגעקלאַפּט אין דער טיר.

— אַריין! — האָט זיך פון הינטער דער טיר דערהערט אַ קליאַפּ שטימע.

— ענטשולדיגט, איך האָב זיך בלויז געוואָלט איבערצייגען, אַז די טיר פיהרט אין אייער חדר אַריין. איך בעט אייך, גייט דערווייל נישט אַריין אַהער! — האָט קליין געזאָגט און איז אַרויס.

צוריקקומענדיג צום בעט, און אָנלעהנענדיג זיך אינ׳ם ווענטעל, האָט ער אַ פרעג געטון ביים דאָקטאָר:

— דאָס האָט נישט געקאָנט מאַכען אַ פרוי? ווי מיינט איהר?

— אוודאי נישט! דער קינזשאַל איז אַריין אויף דורך און דורך, אַזוי אַז דער שפּיץ פון איהם האָט צעריסען דעם מאַטראַץ. צו דעם-צו האָט מען געדאַרפט צו פערמאָגען אַ שטאַרקען כּוח!

—דער קינזשאַל, זעה איך, איז פון אַמעריקאַ־נישען סיסטעם. בעת דער מלחמה האָבען זיך מיט זיי בענוצט אַמעריקאַנער זעלנער. דער טייוועל ווייסט, וואָס זיי האָבען מיט זיי געמאַכט.

— איהר מיינט, אַז דאָס איז אַ קריגס-קינזשאַל?

— יאָ, אַזוי איז עס... נו, און בעת דער אונ־טערזוכונג האָט איהר נישט געפונען עפּיס אויסער־געוועהנליכעס?

- ניין, גאָרנישט! זי איז, וואַהרשיינליך פעסט געשלאָפען, און זיך נישט אויפגעוועקט, ווען דער מערדער האָט אַרונטערגעשלעפּט די אויבער־שטע העלפט פון דער קאָלדרע. מיט איין האַנד האָט ער געכאַפּט אַ קישען, און פערדעקט איהר דעם קאָפּ, און מיט דער צווייטער האַנד אַריינגע־שטאָכען דעם קינזשאַל. די פרוי האָט אפילו נישט בעוויזען אַ געשריי צו טון.

— פיין! און איהר קאָנט אַרויסשלעפּען דאָס מעסער, נישט אָנריהרענדיג דאָס הענטעל?

— איך וועל אַ פּרוב טון.

— אויב אַזוי, טאָ נעהמט איהם אַרויס פון דער וואונד און לעגט איהם אַוועק אויפ׳ן טיש. איך וועל דאָ באַלד צוריקקומען.

קליין איז אַרויס פון צימער.

בינו לבינו האָט די פּראַקטיש-איבערגעלייגטע טאָליע אויפגעקאָכט קאַווע.

ווען דער אַגענט איז אַריין אין עס-צימער, האָט זיך איבער׳ן טיש געהויכט אַ פּאַרע פון די פונאַנדערגעשטעלטע פיליזשאַנקעס קאַווע.

— אַ, קאַווע!—האָט ער אויסגערופען, רייבענ־דיג זיך די הענד—עס איז גאָר פיין!

מינע, וועלכע האָט ערשט איצט דערזעהן דעם אַגענט האָט איהם אָנגענומען פאַר עפּיס אַ פּראָווינצער דאָקטאָר.

דאָס מיידעל האָט תּיכף דערפיהלט אַ דער־לייכטערונג.

די זיכערקייט און די ליבענסווירדיגקייט פון קליינעס, האָט געווירקט בערוהיגענד.

ער איז אַבסאָלוט נישט געווען עהנליך אויף אַ פּאָליציי-בעאַמטען, און האָט מיט גאָרנישט פער־ראַטען זיין אחריות׳פולע וויכטיגע ראָליע.

אפילו קיין נאָטיץ-ביכעל האָט ער נישט אַרויסגענומען פון דער טאַש.

טאָליע האָט איהם פאָרגעשטעלט פאַר מי־נע׳ן, און אַלע דריי האָבען זיך צוגעזעצט צום טיש.

— קודם כּל, פרוילין ווייס — האָט קליין אַ זאָג געטון, קוקענדיג אויף מינע׳ס פערוויינט פּנים —קודם כּל וויל איך, איהר זאָלט מיר גלויבען, אַז איך בעציה זיך צו אייך, ווי צום בעסטען. איך בעט, איהר זאָלט מיר בעטראַכטען נישט ווי אַ גע־היים אַגענט, נאָר ווי אַ פריינד. אייך איז אויסגע־קומען אַ סך איבערצולעבען אין דער היינטיגער נאַכט, לאָמיר אָבער נישט רעדען וועגען דעם, די הויפּט-אויפגאַבע אונזערע איז אויסצוגעפינען דעם פערברעכער, און איך האָף אין דעם פאַל אויף אייער מיטהילף. דערצעהלט מיר, וואָס איהר ווייסט וועגען דעם ענין!

— איהר ווילט איך זאָל אָנהויבען מיין דער־צעהלונג פון דער היינטיגער נאַכט אָן?—האָט מינע שטיל אַ פרעג געטון.

עטליכע מינוט האָט זי געשוויגען, בעטענדיג מיט די אויגען הילף ביי טאָליען. דערנאָך האָט זי, אָנגעהמענדיג זיך אַ כּח, איבערגעפיהרט איהר בליק אויף קליינס סימפּאַטישען פּנים.

די ברעמען ביי קליינען האָבען זיך אַ בע־וועג געטון, און ער האָט געפרעגט:

— האָט זיך עס אָנגעהויבען נאָך איידער דער היינטיגער נאַכט?

— איך... איך ווייס נישט... דאָס אַלץ איז אַזוי אויסערגעוועהנליך, אַזוי גרויזאַם!

— וואָס מיינט איהר צו זאָגען?—האָט ער נאָך אַ מאָל ווייך איבערגעפרעגט.

— מיר דאַכט זיך אויס, אַז איך זעה דאָס אַלץ אין חלום, אָדער... איך בין משוגע געוואָרען...

— ניין, ניין! איהר זענט נישט משוגע. בע־רוהיגט זיך, און גיט מיר איבער גענוי אַלץ, וואָס מיט אייך האָט פּאַסירט.

מינע האָט אָנגעהויבען איהר דערצעהלונג מיט דעם מאָמענט פון דער פּאַסירונג אין גאָרטען, ווען זי האָט דערהערט די שרעקליכע ווערטער: „זוס, ס וועט זיין געמאַכט!"

קליין האָט נישט אויסגעהאַלטען:

— צום טייוועל! וואָס זשע האָט איהר גע־ענטפערט?... איהר האָט עפּיס געענטפערט! איהר האָט זיך אודאי שטאַרק דערשראָקען?...

(פאָרזעצונג קומט).

בעקאנטמאכונג.

אויפ'ן סמך פון 62-טען ארטיקל פונ'ם געזעץ פון 19-טען מאי 1920 יאהר וועגען דער צוואנגס-פערזיכערונג אויף א קראנקהייטס-פאל (דז. אוסטאוו ר. פ. נומ. 44 פאז. 272 פון 1920) און אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון ארבייטס-מיניסטער פון 24 מערץ 1926 וועגען די וואהל-פּאָרשריפטען פאר די קראנקען-קאסעס (דז. אוסטאוו ר. פ. נומער 44 1926 יאהר פאז. 273) ווי אויך דער פעראָרדנונג פון קרייז-פערזיכערונגס-אמט אין ווארשע פון 15-טען יוני 1928 אונטער'ן נומער 7453/28, ווערען בעשטימט

וואהלען צום ראט פון דער קראנקען-קאסע אין לאדז

וואס נעמט אויך ארום דעם לאדזער פאוויאט: (זגערזש, אלעקסאנדער, קאנסטאנטין, וודא-פאביאניץ און טושין.)

דער ראט פון דער קראנקען-קאסע בעשטעהט פון דעלעגאטען אויסגעוועהלטע אויף 3 יאהר צוויי דריטעל פון די פערזיכערטע און איין דריטעל דעלעגאטען. אויסגעוועהלטע דורך די ארבייטס-געבער וואס בעשעפטיגען צוואנגס-פערזיכערטע מיטגלידער.

דער ראט פון דער לאדזער קראנקען קאסע און פון לאדזער פאוויאט, וועט בעשטעהען, אויפ'ן סמך פון 86 טען פאראגראף פון די קראנקען-קאסע-סטאטוטען, פון 90 דעלעגאטען און פון 90 פערטרעטער. 60 דעלעגאטען און אזויפיל פערטרעטער ווערען געוועהלט דורך די פערזיכערטע און 30 דעלעגאטען און אזוי פיל פערטרעטער — דורך די ארבייטסגעבער.

די דעלעגאטען צו דער קראנקען-קאסע און זייערע פערטרעטער ווערען געוועהלט בעזונדער פון די ארבייטער און בעזונדער פון די ארבייטס-געבער, לויט געהיימע, דירעקטע און פראפּארציאנעלע וואהלען. אין פאל, ווען איינער פון די געוועהלטע דעלעגאטען טרעט ארויס פון ראט, געהט אריין אויף זיין ארט, דער ערשטער, נאהנטסטער פערטרעטער פון דערזעלבער ליסטע.

אקטיווע וואהל-רעכט האבען אלע פערזיכערטע און ארבייטס געבער, אהן אונטערשיד פון געשלעכט, לויט'ן פאקטישען שטאנד פון די פערזיכערטע און ארבייטסגעבער אינ'ם טאג ווען ס'ווערט בעקאנט געמאכט וועגען די וואהלען, אויב זיי האבען געענדיגט 20 יאהר.

פאסיווען וואהל-רעכט האבען נאר די וועהלער, וועלכע זענען פולישע בירגער.

עס קענען נישט אויסגעוועהלט ווערען: א) ווער עס האט לויט אנ'אורטייל פון געריכט פערלוירען די פעהיגקייט צו פערנעהמען אנ'עפענטליכען אמט. ב) ווער עס איז לויט א געריכטס-אורטייל בעגרעניצט געוואָרען אין פערוואלטען מיט זיין פערמעגען.

דורך די פערזיכערטע קען אויסגעוועהלט ווערען נאר א פערזיכערטער, דאגעגען קענען די ארבייטסגעבער אויך אויסוועהלען א פערזיכערטען.

די ארבייטסגעבער האבען א צאהל שטימען, אבהענגיג פון דער צאהל צוואנגס-פערזיכערטע ארבייטער; עס קען אבער קיינער נישט ווייניגער האבען, ווי איין שטימע און נישט מעהר פון 30 שטימען.

א פערזיכערטער, וועלכער בעשעפטיגט שטענדיג ביי זיך מעהר ווי צוויי ארבייטער, וואס אונטערליגען צוואנגס-פערזיכערונג, ווערט ארויסגעטראגען אויף דער ליסטע פון די ארבייטסגעבער און געניסט פון אקטיווען און פאסיווען וואהל-רעכט, אויסשליסליך אין דער גרופע פון ארבייטסגעבער; א פערזיכערטער, וואס בעשעפטיגט ביי זיך איינעם אדער 2 ארבייטער, ווערט אריינגעטראגען אין דער ליסטע פון די פערזיכערטע און האט אקטיווע און פאסיווע וואהל-רעכט, אויסשליסליך אין דער פערזיכערטער גרופע.

יעדער וועהלער שטימט פערזענליך. ארבייטסגעבער, וואס זענען יורידישע פערזאנען קענען שטימען דורך זייערע בעפולמעכטיגטע. ארבייטסגעבער, וואס בעשעפטיגען ביי זיך מעהר ווי דרייסיג ארבייטער, קענען שטימען דורך א ספעציעלען בעפולמעכטיגטען. א בעפולמעכטיגטער קען שטימען נאר אין נאמען פון איין ארבייטסגעבער.

די וועהלער דארפען מיטברענגען מיט זיך בעווייזען, וועלכע זאלען בעשטעטיגען זייער אידענטישקייט און דארפען זיי ווייזען אויפ'ן פערלאנג פונ'ם פארזיצענדען פון דער וואהל-קאמיסיע. פאר גילטיגע דאקומענטען ווערען בעטראכט: א פאס, א מיליטער-ביכעל, א מיליטערישע אויפפאָדערונגס-קארטע (קארטא פאוואלאניא) און א מיטגלידס-ביכעל פון דער קראנקען-קאסע.

די וועהלער וועלען שטימען אין די לאקאלען פון די וואהל-קרייזען, וועלכע זענען איינגעטיילט לויט זייערע וואוינונגס-ערטער.

די וועהלער דארפען אויף אבצוגעבען זייער שטימע בענוצען וואהל-קארטלעך פון ווייסען קאליער, וועלכע ענטשפרעכען דער גרויס פון א געוועהנליכער האנדעלס-קאָנווערט. די וואהל-קארטען דארפען בלויז ענטהאלטען דעם נומער פון איין קאנדידאטען-ליסטע, וועלכע איז אנערקענט געוואָרען דורך דער פערוואלטונג פאר גילטיג, ווי אויך דעם נאמען און פאמיליען-נאמען פונ'ם ערשטען קאנדידאט, וואס פיגורירט אויף דער געגעבענער ליסטע. אלע אנדערע קארטען וועלען זיין נישט גילטיג. די וואהל-קארטען, וואס וועלען אפגעגעבען ווערען אין קאָפּערטען, וואס זענען נישט אבגעשטעמפּעלט פון דער קראנקען-קאסע, וועלען אויך נישט זיין גילטיג. די קאָפּערטען וועלען ארויסגעגעבען ווערען אין די וואהל-לאקאלען אין דעם טאג פון די וואהלען.

וואהל-קרייזען פאר פערזיכערטע וועלען זיין 108, פאר די ארבייטסגעבער 12. רעקלאמאציע-ביוראס פאר פערזיכערטע וועט זיין 32, פאר ארבייטסגעבער 7.

דעם 30-טען ה. ח. וועלען געעפענט ווערען די רעקלאמאציע-ביורא'ס, און וועלען זיין טעטיג פון 9 אין דער פריה ביז 9 אין אָוועָנד, נישט אויסשליסענדיג זונטאג'ס און חגאות און פון דעם דאטום וועט זיך אנהויבען דער צעהנטאגיגער צייט-אפשניט, אין משך פון וועלכען, יעדער וועט קענען אדורכקוקען די וואהל-ליסטע פון די פערזיכערטע, ווי אויך פון די ארבייטס-געבער.

אין משך פון די דערמאנטע 10 טעג, אנהויבענדיג פון 30-טען אויגוסט ביז'ן 8-טען סעפטעמבער איינשליסליך האט יעדער פון די פערזיכערטע בנוגע די פערזיכערטע און יעדער פון די ארבייטס-געבער בנוגע ארבייטס-געבער דאס **רעכט צו רעקלאמירען**, וועגען איינשרייבען, אדער אויסשרייבען פון דער ליסטע איהם א ער אנ'אנדער פערזאן. וועגען דעם פערלאנג אויסצושטרייכען וועמען פון דער ליסטע פון דער קראנקען-קאסע, וועט די קראנקען-קאסע מודיע זיין אין משך פון 3 טאג די פעראינטערעסירטער פערזאן מיט דער בעמערקונג, אז דאס פערטיידיגען זיך נעגען דעם אויסשטרייכען, דארף מען איבערגעבען דעם פארזיצער פון דער קראנקען קאסע אין משך פון 3 טאג, נאכ'ן דערהאלטען די ידיעה.

די רעקלאמאציע וועט דאן בעטראכט ווערען דורך דער פערוואלטונג פון דער קראנקען קאסע און אין משך פון 10 טאג וועט דער פעראינטערעסירטער בעקומען פון דער פערוואלטונג א מאטיווירטע דעציזיע.

אין משך פון 5 טאג, נאכ'ן דערהאלטען פון דער דעציזיע קען דער פעראינטערעסירטער פארקלאגען די דעציזיע אין קרייז-פערזיכערונגס-אמט אין ווארשא, דאס קען אבער נאר געשעהען ווען אין דער דעציזיע איז אנגעגריפען געוואָרען דאס געזעץ אדער די וואהל-פאָרשריפטען. די אנקלאגע דארף איבערגעשיקט ווערען דורך דער פערמיטלונג פונ'ם פארזיצער פון דער קראנקען קאסע-פערוואלטונג פון לאדז. די פערוואלטונג שיקט דאן מאמענטאל איבער די אנקלאגע דעם קרייז-פערזיכערונגס-אמט, ביילעגענדיג אנ'אפשריפט פון איהר דעציזיע, דעם בעווייז פונ'ם אפגעבען די דעציזיע דעם פעראינטערעסירטען און אלע אקטען אויפ'ן סמך פון וועלכע די דעציזיע איז ארויסגעגעבען געוואָרען. אין משך פון 2 וואכען נאכ'ן דערהאלטען די אנקלאגע, וועט דער קרייז-פערזיכערונגס אמט ארויסגעבען די לעצטע דעציזיע.

די וועלכע אונטערליגען דער צוואנג-פערזיכערונג און וועלכע זענען אבער דורך זייערע ארבייטס-געבער נישט אנגעגעבען געוואָרען, דארפען אין משך פון 30 אויגוסט ביז'ן 8 טען סעפטעמבער בעווייזען, אז זיי זענען ווייטער בעשעפטיגט ביי זייערע ארבייטס-געבער און זיי וועלען איינגעטראגען ווערען אויף די וואהל-ליסטעס.

די וואהלען פאר די פערזיכערטע און פאר די ארבייטס-געבער וועלען זיך אין אלע וואהל-קרייזען אנהויבען **דעם 18-טען נאוועמבער ה. י. 8 א זייגער אינדערפריה און וועלען דויערען, אהן איבער-ייס ביז 8 א זייגער אין אָוועָנד.**

אכט א זייגער ווערען אפגעשלאסען די טירען און עס שטימען נאר בלויז די, וועלכע זענען שוין פערהאנען אין לאקאל.

די קאנדידאטען-ליסטעס, בעזונדער פאר די ארבייטס-געבער און בעזונדערע פאר די פערזיכערטע דארפען איבערגעגעבען ווערען דער פערוואלטונג פון דער לאדזער קראנקען-קאסע שפעטסטענס 3 וואכען פאר'ן וואהל-טערמין.

די קאנדידאטען-ליסטעס טארען נישט ענטהאלטען מעהר ווי צוויי מאהל אזויפיל נעמען, וויפיל עס קענען אויף דער ליסטע אויסגעוועהלט ווערען דעלעגאטען.

די קאנדידאטען דארפען בעצייכנעט ווערן מיט לויף-נומערן, דערביי דארף געגויי אפגעגעבען ווערען דער נאמען, פאמיליען-נאמען, בעשעפטיגונג און גענויער אדרעס פון יעדען קאנדידאט. אויף די קאנדידאטען-ליסטעס פון די פערזיכערטע דארף אויסערדעם נאך צוגעגעבען ווערען דער אדרעס פון דער אונטערנעהמונג, אדער ארבייטס-געבער, וואו דער פערזיכערטער איז בעשעפטיגט, אויסער, ווען עס האנדעלט זיך אום א פערזיכערטען, וועלכער האט נישט קיין שטענדיגע בעשעפטיגונג, כאלופניקעס אדער פרייוויליג-פערזיכערטע.

ווען א פארגעלעגטע קאנדידאטען-ליסטע ענטהאלט א גרעסערע צאהל קאנדידאטען, ווי די דאפעלטע צאהל פון די דעלעגאטען, וואס קענען אויף דער געגעבענער ליסטע געוועהלט ווערען, ווערען די קאנדידאטען, וואס פיגורירען נאך דער ערלויבטער צאהל אויסגעשטראכען.

די קאנדידאטען ליסטע פון די פערזיכערטע דארף זיין אונטערגעשריבען פון מינדעסטענס 30 פערזיכערטע, וועלכע פיגורירען אין דער וואהל-רשימה. א ליסטע פון די ארבייטס געבער דארף האבען מינדעסטענס 5 אונטערשריפטען פון די שטום בערעכטיגטע ארבייטס געבער. א קאנדידאט טאר נישט אונטערשרייבען קיין קאנדידאטען-ליסטע. צו די קאנדידאטען ליסטעס דארפען ווערען צוגעלעגט שריפטליכע בעשייניגונגען פון יעדען קאנדידאט, אז ער איז מסכים אויף זיין קאנדידאטור.

די וואס טראגען אריין די קאנדידאטען ליסטעס דארפען גלייכצייטיג אנווייזען אויף זייערע פערטרויאונגס-מענער און פערטרעטער, וועלכע זאלען קענען ערטיילען דער פערוואלטונג פון דער קראנקען-קאסע ערקלערונגען, פעלערן, וועגען צווייפעלהאפטע פונקטען אין דער פארגעלעגטער קאנדידאטען-ליסטע. א בעפאלמעכטיגטער קען זיין יעדער איינער, וועלכער איז יורידיש קראפט-פעהיג.

מען דארף בעמערקען, אז עס וועלען גענומען ווערען אין בעטראכט נאר די ליסטעס, וועלכע וועלען צוגעשטעלט ווערען דער פערוואלטונג שפעטסטענס 3 וואכען פאר'ן וואהל-טערמין, ד. ה. ביז'ן 27-טען אקטאבער ה. י. איינשליסליך, ווי אויך, אז שטימען וועט מען קענען נאר אויף די ליסטעס, וועלכע די פערוואלטונג האט אנערקענט און עפענטליך זיי בעקאנט געמאכט דריי טאג פאר'ן וואהל-טערמין.

פארגעלעגטע קאנדידאטען-ליסטעס וועלען זיין נישט גילטיג: א) אויב זיי וועלען פארגעלעגט ווערען מיט א פערשפעטיגונג (נאכ'ן 27 אקטאבער ה. י.), ב) אויב זיי וועלען נישט זיין פערזעהען מיט די נויטיגע אונטערשריפטען, ג) אויב דורכ'ן שרייבען אונטערשריפטען פון די, וואס האבען נישט קיין וואהל-רעכט וועט נישט בלייבען די נויטיגע צאהל אונטערשריפטען און ד) אויב די קאנדידאטען אויף דער ליסטע וועלען נישט זיין פערזעהען מיט לויף-נומערן.

געגען די דעציזיעס פון דער קראנקען-קאסע-פערוואלטונג, בנוגע די קאנדידאטען-ליסטעס, וועלען די פערטרויאונגס-מענער קענען אריינטראגען אין משך פון 3 טעג אנקלאגעס דורך דער פערוואלטונג פון דער קראנקען-קאסע צום קרייז-פערזיכערונגס-אמט אין ווארשא, וועלכער וועט אין משך פון ע וואך צייט ארויסגעבען די לעצטע דעציזיע.

קראנקען-קאסע פון לאדז.

(—) שוסטער
א. פ. דירעקטאר.

(—) פ. קאלושינסקי
פארזיצער פון דער פערוואלטונג.

Dr. med. BRAUN

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט — 15 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 20 גר. אין דער מיט 7 שפאלטען
אין טעקסט — 40 " " " " — 60 " " " 4 "
נאכ'ן טעקסט — 1 " " " " — 15 " " " 7 "
מיליטער דער שורה 50 גראָש. טייערער. אויסל. 100 פראָצ. טייערער. טעלעפאָנ. — 10 גר. א ווארט

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראָווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד מיט 30 פראָצ. טייערער.
פאר'ן אינהאלט פון מעלדונגען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פאראנטוואָרטליך ... די פערמינען פארפּאַנטירען ... אין צייטונג.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Bruzsiowski i D. Ulberbaum.
Drukarnia i Administracja „Najer Folksblat", Piotrkowska 75.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Bazilewski